

LA VEGETACIÓ DE LA MUNTANYA DELS
MOLLONS, A LA COMARCA D'ANOIA

per JOSEP NUET I BADIA

PRESENTACIÓ

Durant tres anys hem anat explorant la muntanya dels Mollons amb l'objectiu de fer-ne un catàleg florístic complet. En aquest catàleg, que tenim gairebé llest, hi ha consignades unes quatre-centes plantes que es fan als Mollons, entre les quals podem comptar-ne algunes de ben notables.

Durant l'any 1979, el darrer que dedicàvem a l'estudi florístic de la muntanya, ja estàvem familiaritzats amb les diferents plantes que s'hi fan i començarem a fer inventaris de les diferents comunitats i a ordenar les nombroses observacions que havíem fet cercant espècies per a la flora.

Un cop aplegades les dades i ordenades les observacions, iniciarem la cartografia de les comunitats. Compongürem un mapa de la vegetació tal com es presenta ara i assajarem d'explicar, cartogràficament, com seria la vegetació si ningú no intervingués en el seu desenvolupament o, dit d'una altra manera, quina fóra la vegetació potencial que s'hi podria esperar.

Tot aquest treball és el que hem fet i el que presentem aquí.

Hem treballat individualment però és de justícia esmentar, tot regraciant-li, l'encoratjament i el mestratge que hem rebut tothora del Dr. Oriol de Bolòs, el qual, a més ha revisat gentilment aquest treball. També volem fer constar l'agraïment als amics Josep M. Panareda i Alexis Rosell amb els quals hem discutit sovint aspectes taxonòmics i geobotànics i a qui hem acompanyat a recórrer la muntanya.

BREU ESBÓS GEOGRÀFIC

La muntanya dels Mollons és un petit conjunt rocós de forma més o menys tabular a l'extrem de les serres que s'estenen a l'W de Montserrat i que separen la Depressió Pre-litoral de la conca d'Òdena.

Aquestes serres que s'inicien al coll dels Brucs, segueixen al S fins a la serra de la Fembra Morta, 771 m, on se separen en dues branques principals. L'una segueix al S vers l'Avellana, 704 m, i Miramar, 593 m, prop de Capellades. L'altra continua cap a ponent fins al castell d'Olí, 586 m, i els Mollons, 542 m, muntanya que queda com un mirador sobre la plana igualadina.

El curs de l'Anoia talla aquestes dues branques que continuen però, a l'altra banda del riu amb el turó del castell de Claramunt i els turons de Cabrera d'Anoia. Aquest pas estret entre els dos relleus és anomenat congost de Capellades, pel qual el riu Anoia abandona la conca d'Òdena camí de les planes penedesenques a través d'aquestes moderades elevacions de la Serralada Pre-litoral.

L'indret que hem estudiat comprèn una extensió propera als 3 km² de superfície i és emmarcat pels llocs següents: les Forques al S, els Plans d'Arau a l'W, la riera de Castellolí i el Maset del Soterons al N i les Planes i la Roca Llarg a l'E. Entre les altituds de 350 m i 550 m al cim de la muntanya.

Les coordenades geogràfiques del cim del Molló de la Mare de Déu, anomenat així perquè hi ha una capelleta, a 542 m, són aquestes: latitud N 41°34'18" i longitud E (meridià de Greenwich) 1°40'54".

Gairebé la totalitat d'aquesta muntanya pertany al terme municipal de la Pobla de Claramunt, llevat de la part del Maset del Soterons que pertany al de Castellolí, ambdós situats a la comarca d'Anoia.

ELS MATERIALS I ELS SÒLS.

La muntanya dels Mollons és formada per roques calcàries de l'Eocè mitjà i superior. Les roques situades a la base de la muntanya són les que els geòlegs anomenen margues blaves d'Igualada. Són roques que en contacte amb l'aigua de les pluges es descomposen amb una relativa facilitat. Als llocs desforestats les aigües pluvials fendeixen fàcilment la roca disgregada i van enfondint progressivament uns xaragalls estrets i profunds, separats per crestes més o menys agudes. Es el típus del modelat anomenat badlands. Les margues blaves s'estenen per tot el fons de la conca d'Òdena.

Al cim de la muntanya hi ha un estrat de roques calcàries compactes que formen un conjunt de cingles, monòlits i esperons de formes curioses i altives. La toponímia recull alguns noms suggeridors com la Roca Llarga, les Crestes, el cingle dels Mollons. El relleu més abrupte és als cantons S i W.

Sobre aquesta llosa el terreny és força pla, amb alguns camps de conreu i alguna elevació poc important.

Cal esmentar, encara que l'estudi present no hi arribi, la presència de llicorelles a la base de la muntanya, a l'estació i els Vivencs, ja a tocar de la Pobla de Claramunt. Aquestes llicorelles satinades del Paleozoic afloraren en cavalcar sobre els materials més moderns de l'Eocè. Aquest cavalcament fou produït pels moviments tectònics que els geòlegs situen en el conjunt de plegaments alpins.

Sobre aquests substrats els sòls que es desenvolupen són de natura calcinal. Des dels indrets amb sòl més poc profund, sòls de tipus xerorendzina, fins a les clotades més humides on el sòl, més profund, ha de tendir vers la terra fosca, hi ha una varietat edàfica força moderada. Cal destacar la migrada gruixa d'humus i especialment la descomposició lenta i parcial de la virosta, a causa del clima poc plujós. Aquest fet repercuteix en la maduració extremament lenta dels sòls. Sense una evolució dels sòls és impensable una reconstitució de la vegetació natural primitiva.

Hem detectat, a més, la presència de sòls guixosos prop de la riera de Castellolí i de petites zones on es produeixen fenòmens de descarbonització, principalment als fons de vall i als clots de les obagues.

EL CLIMA

Només posseïm dades climàtiques de la ciutat d'Igualada que, tot i ésser propera a la muntanya dels Mollons, presenta un clima una mica diferent al que predomina en llocs més elevats de la perifèria de la conca d'Òdena.

El diagrama ombrotèrmic d'Igualada ens mostra un clima més aviat sec; només s'hi recull un promig de 504'5 mm d'aigua cada any. Aquestes pluges es reparteixen desigualment al llarg de l'any amb un mínim a l'estiu (juliol) i un

altre a l'hivern (gener-febrer), i uns màxims de tardor (setembre) i de primavera (abril-maig). Aquesta distribució de les pluges és típica del tipus de clima mediterrani de les muntanyes litorals.

La temperatura mitjana anual és més influenciada per la fredor hivernal de les comarques interiors que no pas pel clima temperat del litoral (Cervera 13'1°, Barcelona 16'5°).

Igualada, com tot el fons de la conca d'Òdena, té un clima de transició entre el clima temperat del litoral i el més extremat dels altiplans de la Segarra.

La situació de la muntanya dels Mollons a la part oriental de la conca en l'alineació muntanyosa que s'estén de Montserrat a les serres de Formigosa (Alt Gaià), Miramar (Alt Camp) i les Muntanyes de Prades (Conca de Barberà), ha de portar indubtablement un augment, bé que moderat, de les precipitacions, car aquestes serres actuen com una barrera condensadora dels vents humits marítics.

La situació topogràfica de l'obaga i la solana també hi deu tenir molta importància.

Als vessants de la solana el clima és molt sec i calorós i s'hi fan comunitats mediterrànies termòfiles (Al. *Asplenion petrarchae*).

En canvi, a les obagues, a causa de la influència de les temperatures més baixes del fons de la conca d'Òdena i dels fenòmens d'inversió tèrmica, el clima és més fred i les pluges no gaire més abundoses. Cal indicar, però, que les roses són força intenses sobretot en algunes obagues. En aquests llocs trobem les comunitats submediterrànies (Al. *Quercion pubescentipetraeae*).

CATÀLEG DE LES COMUNITATS VEGETALS

La major part de la muntanya dels Mollons és coberta per una brolla de romaní i bruc d'hivern amb pi blanc i pi pinyer.

Aquestes brolles es fan als antics conreus de vinya que foren abandonats arran del flagell de la fil·loxera a finals del segle passat. La vegetació natural que hi hauria a la muntanya: l'alzinar amb marfull i les rouredes de roure valencià, només es troba en petites extensions -molt discontinues- de les obagues i del peu de la muntanya on el conreu no era tan favorable.

D'altres comunitats especials de les roques, de les vores de l'aigua i dels camps se situen als indrets que els són propis.

L'estudi fitosociològic que segueix és fet segons les directrius i els mètodes de l'escola de Zürich-Montpeller (Station Internationale de Géobotanique Méditerranéenne et Alpine, S.I.G.M.A.) creada per J. Braun-Blanquet.

VEGETACIÓ DELS CURSOS D'AIGUA I DELS SÒLS HUMITS

La vegetació dels cursos d'aigua i dels sòls humits no és gairebé gens representada a la muntanya dels Mollons. L'absència total de fonts i de llocs on la humitat del sòl sigui elevada determina aquesta extrema pobresa. No obstant això, al peu de la muntanya discorre el torrent de Castellolí i, a les ribes, s'hi fa una representació, encara que reduïda i pobra, de diferents comunitats higròfiles que formen un mosaic al llarg del torrent.

Les comunitats que viuen als sòls inundants i al curs de l'aigua dolça són:

Creixenar

Ass. *Apietum nodiflori* Br.-B1. 1931

El creixenar es fa on les aigües són somes (1-5 cms.), al revés del canyissar que requereix una certa profunditat d'aigua.

Només l'hem observat al torrent de Castellolí on es troba amb freqüència. En posseïm un inventari fet a les seves ribes a 300 m (CG80 [94]). S'estudià una superfície de 4 m², exp. SE; recobriment 100% i 40 cm. d'alçària. Vegeu la taula n.º 1

Hem de classificar aquest inventari com a pertanyent a la variant de *Veronica anagallis-aquatica* O. Bolòs 1962 que es fa en els sòls rics en sals i matèria orgànica.

Aquesta comunitat pròpiament és formada per grans tofes de créixen (*Apium nodiflorum*), acompanyades del créixen ver (*Nasturtium officinale*) i d'altres plantes dels canyissars, però sempre amb una presència molt més feble.

El nostre inventari és pobre en créixen ver, potser pels períodes d'eixut total que ha de suportar o bé perquè el recol·lecten i rareja o perquè no tolera bé l'aigua no prou neta.

Canyissar

Ass. *Typho-Schoenoplectetum glauci* Br.-B1. 1957

Arrelant dins l'aigua trobem el canyissar que ocupa els llocs inundats més profunds (5-20 cm).

Aquest inventari que presentem fou fet al torrent de Castellolí a 300 m (CG80 [94]). Comprèn una superfície de 50 m², exp. SE; l'estrat herbaci cobria el 100%, amb una alçària de 2 m. Vegeu la taula n.º 2.

Aquest canyissar pertany a la subassociació *typho-phagmitetosum communis* Br.-B1. et O. Bolòs 1957, que es fa a les aigües poc profundes.

De fet el canyissar presenta sempre una massa alta d'uns 2 m, densa, flexible, de canyís i boga principalment, encara que normalment és només de canyís.

Hem observat que el canyís (*Phragmites australis*) suporta millor la manca d'aigua superficial, car pot mantenir-se només amb el sòl humit. L'hem observat, també, en indrets d'algunes valls que no porten mai aigua, però on la pluja queda entollada en algun lloc i proporciona un sòl humit a la massa de canyissos. També és freqüent a l'interior d'algunes basses abandonades que han sofert un petit rebliment de terres arrossegades per les pluges, com ara el cas de cal Muset.

La boga (*Thypha latifolia*), en canvi, sembla que necessiti més humitat, tot i que aquí també suporta períodes on el torrent és ben sec i només pot refiar-se de la humitat edàfica. De fet és menys estesa que el canyís.

L'empobriment florístic d'aquest canyissar és degut a les fluctuacions del nivell de l'aigua del torrent i als períodes en què sofreix, no ja un estiatge, sinó un eixut total.

La presència d'*Agrostis semiverticillata* i *Paspalum distinchum* ens indica l'existència d'una comunitat que es fa a l'entorn del canyissar, en llocs fangosos, trepitjats i rics en nitrats: *Paspalo-Polypogonetum semiverticillati* Br.-B1. 1936.

Jonquera

Ass. *Cirsio-Holoschoenetum* Br.-B1. 1931.

Les jonqueres se situen vorejant els creixenars i els canyissars com un fistó entre aquestes comunitats higròfiles i altres més allunyades de l'aigua i ja clarament xerofítiques o, si més no, mesofítiques.

A les ribes del torrent de Castellolí forma una mena de mosaic amb les comunitats esmentades. S'instaura en els llocs on el sòl és humit, però no inundat.

Les plantes que hem observat més abundants a la jonquera són: el jonc comú (*Holoschoenus romanus*), el capferrat (*Cirsium monspessulanus*), el gram negre (*Pontetilla reptans*), la corona de rei (*Tetragonolobus maritimus*), el faratge bord (*Trifolium pratense*), la prunel·la (*Prunella vulgaris*)....

En altres llocs de la muntanya, com a la font del Llop o a la bassa de les Planes, ja desapareguda, s'hi fan més que jonqueres mates de joncs, però sense l'estol de plantes que habitualment les acompanyen, mostra evident de la poca humitat d'aquests llocs.

Jonquera amb molínia

Ass. *Inulo-Schoenetum* Br.-B1. 1924

Al fons dels xaragalls (badlands) excavats a les margues blaves, en clotades on hi ha dipositats llims i altres materials margosos arrencats i arrossegats per l'erosió pluvial i que es mantenen humits per algun fil d'aigua que es filtra per les diàclasis de la roca, hi hem observat petites motes de *Schoenus nigricans* i *Molínia caerulea*.

Creiem que corresponen a una forma empobrida de l'associació *Inulo-Schoenetum* que es fa als sòls que es mantenen humits per aigües riques en carbonat càlcic que en contacte amb l'aire precipiten la calç que duen dissolta.

L'hem observada prop de la riera de Castellolí i també a la font de la Boixera, on és ben constituïda, però ja fora del territori estudiat.

Tamarigar

Ass. *Tamaricetum gallicae* Br.-1 et O. Bolòs 1957.

A les ribes de la riera de Castellolí, a la part exterior de la franja ocupada per les comunitats higròfiles, hem observat als codolars i arenys alguns minúsculs bosquetons, molt fragmentaris, de tamaríu africà (*Tamarix africana*), que indiquen un sòl feblement salat, probablement pel rentat d'alguns estrats gipsífers que hi ha intercalats a les margues.

No posseïm cap inventari d'aquest tamarigar, però, pel que hem observat, al seu entorn, s'hi fan plantes de les jonqueres (*Cirsio-Holoschoenetum*) i altres males herbes dels camps i plantes nitròfiles.

Fitosociològicament hauríem de classificar aquest tamarigar com a pertanyent a la subassociació *tamaricetosum africanae* Br.-B1. et O. Bolòs 1957.

Aquesta comunitat de llocs àrids i de sòl poc o molt salabros es fa, als Països Catalans, a la franja costanera i sobretot a les terres interiors de clima continental: a les planes del Segre i a les comarques interiors dels Països Valencians. Aquí, a les conques interiors del Principat: Anoia, Bages i fins a la plana de Vic

(cf. *Masferrer*, 1877:45), encara trobem bosquets de tamarius, que són una irradiació cada cop més empobrida d'aquells tamarigars de les terres occidentals, més àrides.

Vegetació dels cingles, de les fissures de les roques i de les codines.

Les comunitats vegetals dels cingles i de les roques tenen una presència més aviat modesta a la muntanya dels Mollons. Tot i l'extensió considerable de roques verticals, la poca altitud de la muntanya fa que només una associació (*Jasonio-Linarietum cadevallii*) es trobi a tot arreu. Les altres comunitats lligades a unes condicions climàtiques i ambientals més estrictes són molt més rares i quan es presenten ho fan d'una manera ben empobrida. La roca calcària compacta eocena no ofereix gaires fissures on la vegetació pugui arrelar i, sobretot, les fissures no contenen el mínim d'acumulació de terra fina que permeti un arrelament estable i el manteniment d'un mínim d'aigua per a la vida de les plantes. Els conglomerats moltes vegades es descomponen amb força facilitat, cosa que afavoreix l'arrelament de les plantes. Als Mollons, de conglomerats, no n'hi ha pas.

Cal destacar finalment la gran estabilitat d'aquestes comunitats casmofítiques i la nul·la degradació que en conjunt han sofert, protegides com són pel lloc inaccessible que habiten; tot plegat fa que avui les puguem estudiar en bones condicions.

Associació de te de roca

Ass. *Jasonio-Linarietum cadevallii* A. et O. Bolòs 1950

A les fissures dels cingles, especialment si són balmats, aquesta comunitat és ben vistent. El te de roca (*Jasonia glutinosa*) i la linària de Cadevall (*Linaria cadevallii*) són les plantes més abundants i esteses. L'herba freixurera (*Sarcocapnos enneaphylla*), cal cercar-la als indrets una mica frescals, als cingles balmats orientats al N. Als cingles orientats a migdia la hi hem vista ben poc, en canvi hi apareixen *Asplenium petrarchae* (a les fissures) on hi ha alguna acumulació de terra fina que es manté humida durant un cert temps) i *Oryzopsis coeruleascens* (als caires de cingle i petits replans de les roques molt seques).

Associació de corona de reina i orella d'ós

Ass. *Saxifragetum catalaunicae* Br.-B1. et Font Quer 1934

Aquesta comunitat és ben constituïda a Montserrat, a Sant Llorenç de Munt i a altres indrets de les Muntanyes Catalanídiques, entre 700 i 1.200 m. Aquí, als Mollons, a una altitud notablement menor -només arriba a 550 m.- en podem apreciar alguna resta extremadament fragmentada i empobrida, en un cas ben semblant al que ocorre a Sant Miquel del Fai, a 660 m. (cf. A. et O. de Bolòs, 1950:60).

L'espècie més constant d'aquesta comunitat és la lluqueta nana (*Globularia repens*) que viu a les roques obagues entre 500 i 545 m. i el salsufragi (*Silene saxifraga*) a 530 m., molt rara. També hi ha algunes falgueres característiques de l'ordre (*Potentilletalia caulescentis*) i de la classe (*Asplenietea rupestris*): *As-*

plenium fontanum, molt rara i *Asplenium ruta-muraria*.

Com es pot veure no hi ha cap espècie característica territorial d'aquesta comunitat als cingles dels Mollons, car es troba en un indret massa baix i càlid.

Algunes de les plantes del *Saxifragetum catalaunicae* es troben disperses per les muntanyes properes: orella d'ós (*Ramonda myconii*), Castellolí (*Carrillo i Ninot*, 1979:22), al límit S de la seva àrea de dispersió; campànula gran (*Campanula speciosa* subsp. *affinis*), castell de Claramunt, 320 m; salsufraji (*Silene saxifraga*), prop de can Mabres, 500 m, però no les hem vistes pas agrupades formant una comunitat homogènia.

Associació d'herba pigotera

Ass. *Anomodonto-Polypodietum serrulati* Br.-B1.1934

A les fissures amples o arrelant a les molses que recobreixen les roques de les obagues, dins el domini potencial dels alzinars (Al. *Quercion ilicis*), hi viu una comunitat de falgueres especial, presidida per l'herba pigotera (*Polypodium vulgare* subsp. *serrulatum*). Requereix unes fissures o espais molsosos on s'acumuli terra que romanguí humida, tot plegat en un ambient obac. A la muntanya dels Mollons aquesta comunitat es troba en pocs llocs, sempre a les obagues, entre 450 i 525 m.

Associació de falzia

Ass. *Eucladio-Adiantetum* Br.-B1. 1931

A les fissures de les roques calcàries compactes on degota aigua i es precipita la calç que du dissolta, hi arrela la falzia (*Adiantum capillus-veneris*).

Els punts on trobem aquesta comunitat són molt escassos i l'extensió que ocupen és summament petita. Cal tenir present que la muntanya és molt seca i que aquests degotalls són generalment molt pobres, tant, que sovint les frondes de la falzia són ben seques i només en neixen de noves quan el degotall revé, però a vegades aquesta revinguda és tardana.

L'hem vista als cingles superiors pels volts de 500 m. També l'hem detectada en alguns blocs caiguts. Normalment evita l'exposició S.

Vegetació arvensis (de les terres conreades).

Als conreus, hi trobem una colla de plantes que anomenem vulgarment ma-les herbes. Es tracta de plantes especialitzades a viure en aquests indrets fortament influïts per l'acció de l'home, plantes de creixement ràpid, amants dels sòls nitrogenats, dotades de sistemes per sobreviure o reproduir-s a desgrat de les contínues alteracions que per a aquestes plantes representen els treballs agrícoles.

Tot i que la progressiva extensió dels conreus fa veure que aquestes comunitats s'expansionen, la moderna agricultura tendeix cada vegada més a controlar aquestes plantes, que competeixen amb les cultivades, amb mitjans químics (herbicides) per obtenir produccions més elevades.

Comunitat de banya de cabra i rosella

Ass. *Centaureo-Galietum valantie* O. Bolòs 1962

La trobem als camps de cereals d'hivern al peu de la muntanya i als cims, als camps de les Planes i al Maset del Soterons, entre 350 i 520 m.

Hi hem observat les plantes següents: banya de cabra (*Coronilla scorpioides*), *Vicia peregrina*, capferrada (*Centaurea collina*) molt rara, rosella (*Papaver rhoeas*), esperons de gat (*Lithospermum arvense*), herba de cent nusos (*Polygonum aviculare*), calcida (*Cirsium arvense*), morrons (*Anagallis arvensis*), boixac (*Calendula arvensis*), *Fumaria officinalis*, corretjola (*Convolvulus arvensis*), veça (*Vicia lutea*).

Amb les dades que tenim no podem determinar la variant a la qual pertany.

Comunitat de ravenissa blanca

Ass. *Diplotaxietum eruroidis* Br.-B1. 1931

Als conreus arboris com els ametllerars, oliverars i també a les vinyes, s'hi fa aquesta comunitat.

La seva densitat i riquesa és inversament proporcional a la freqüència de les llaurades que hi fan.

Les espècies més freqüents que hi hem observat són: ravenissa blanca (*Diplotaxis eruroides*), canyota (*Sorghum halepense*), especialment a les vores dels reguerots i rases de la zona baixa sobre llicorelles, pebrots de ruc (*Reseda phytiuma*), boixac (*Calendula arvensis*), *Platycapnos spicatus*, travalera (*Centaurea aspera*), ravenissa groga (*Erucastrum nasturtifolium*)....

En alguns camps, possiblement hi és present la subassociació *euphorbietum segetalis* O. Bolòs 1967, diferenciada per la presència de *Platycapnos spicatus*, *Erucastrum nasturtifolium* i *Euphorbia segetalis* entre altres. Cal cercar aquesta subassociació als camps més secs, assolellats i molt poc llaurats. És possible que s'instauri als guarets o bé que formi una de les primeres comunitats reconstitutives dels camps abandonats.

Canyar

Ass. *Arundini-Convolvuletum sepium* (Tx. et Oberd.) O. Bolòs 1962

Als fondals de les rieres on la vegetació ripària natural -omedes o alberedes- ha estat destruïda, s'hi fa el canyar.

Normalment es troba barrejat amb les bardisses (*Rubocorietum*), que també formen part de les comunitats que substitueixen els bosquets de ribera destruïts.

Tret d'algun canyar isolat a les rases de les vinyes o en alguna clotada a l'obaga de la muntanya dels Mollons, sota la font del Llop, hem observat els canyars més extensos al torrent dels Plans d'Arau i a la riera de Castellolí.

Els prats secs i les brolles esclarissades.

A la muntanya dels Mollons, aquestes comunitats seques són plenament dominants.

Les joncades a les obagues i les brolles de romaní i bruc d'hivern arreu, especialment a les solanes i als indrets de sòl degradat, són les comunitats més esteses. D'altres se situen en espais molt concrets, especialitzades com són a colo-

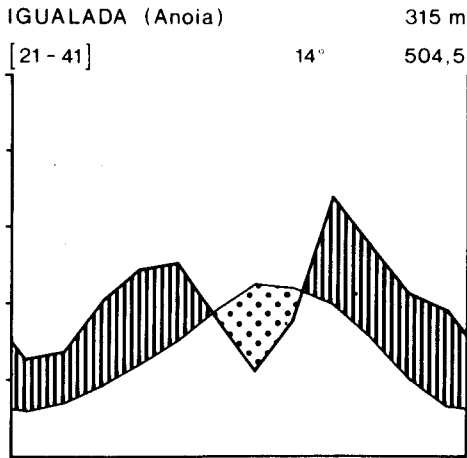
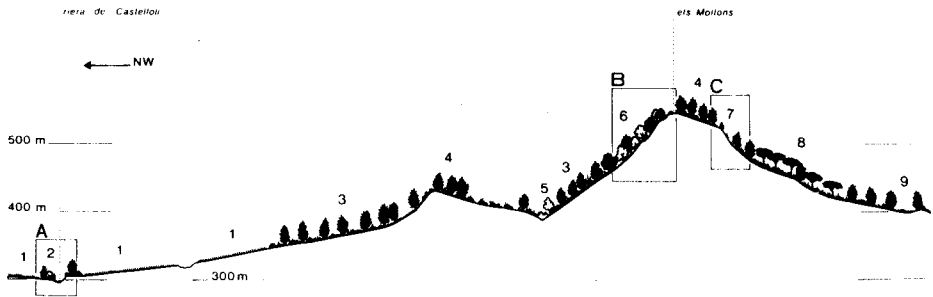

Diagrama ombrotèrmic d'Igualada, segons el mètode de *Bagnouls* i *Gaussen*. Pres de *Riba, O., Bolòs, O., de Parnareda, J. M., Nuet, J., i Gonsàlbez, J.*, 1979.

Tall, molt simplificat, de la muntanya dels Mollons. Els requadrats indiquen la situació dels talls parcials.

1. Camps de cereals d'hivern; 2. Vegetació de ribera una mica empobrida (canyissars, salzedes, creixenars). Vegeu el tall A; 3. Brolles de romaní i bruc d'hivern amb pi blanc, joncedes; 4. Brolles amb pins més seques. En algunes àrees de sòl molt destruït, hi veiem una variant amb estaca-rossi (*Hedysarum humile*); 5. Bardisses i restes de rouredes de roure valencià; 6. Alzinars amb marfull i rouredes de roure valencià, vegetació de les roques, garrigues....

Vegeu el tall B; 7. Vegetació del cingle de migjorn amb la comunitat de te de roca. Vegeu el tall C; 8. Vessant sec amb pi pinyer i pi blanc i brolles de romaní i bruc d'hivern; 9. Als indrets més plans on el sòl és més profund es fan els fenassars.

nitzar determinats indrets.

L'acció humana sobre el paisatge ha estat la responsable principal de l'expansió d'aquestes brolles i aquests prats secs.

Durant el segle passat els pagesos eliminaren en molts paratges de les nostres muntanyes la vegetació que hi havia per establir-hi conreus. Quan el flagell de la fil-loxera assolava les vinyes de l'altra banda dels Pirineus s'aprofità qual-sevol espai per plantar-hi ceps. Després el flagell avançà cal al S i devastà totes les nostres vinyes. I n'hi havia moltes!

Als camps i a les feixes on hi havia vinya, a l'Anoia, hi replantaren ametllers, oliveres i també roldor per als pellaires igualadins. La gran guerra (1914-1918) portà una gran expansió del sector industrial igualadí, cosa que prengué braços a l'agricultura i reduí sensiblement la superfície conreada.

Després, amb les fluctuacions pròpies de les diverses situacions socio-econòmiques, el conreu d'aquestes feixes i dels camps petits de secà ha entrat un gran abandó.

En aquestes feixes i en els camps que s'abandonaren progressivament la vegetació s'anà reconstruint espontàniament. Les brolles que veiem ara no són sinó una etapa primerenca encara de tot el procés de reconstrucció de la vegetació. L'omnipresència d'aquestes brolles ens indica l'extraordinària extensió que ocuparen al segle passat els conreus i especialment la vinya.

Associació de cargola i arenària.

Ass. *Erodio-Arenarietum conimbricensis* A. et O. Bolòs 1950.

Hem observat en alguns indrets on les concavitats de les roques superiors permeten l'acumulació d'una mica de terra, una mena de comunitat formada gairebé només per plantes suculentas (crespinells) que s'acostaria a l'*Erodio-Arenarietum*. Hi hem observat bàsicament: crespínell gros, (*Sedum sediforme*), crespínell blanc (*Sedum album* subsp. *micranthum*), arenària *serpil·lifòlia* subsp. *serpyllifolia*), arenària de Coïmbra (*Arenaria conimbricensis*) i també *Scleropoa rigida*.

Cal remarcar l'extensió extremament petita que ocupen aquestes agrupacions. Solament les hem detectades sobre els cingles, especialment al del costat de migjorn i també sobre els blocs caiguts als vessants de la muntanya, entre 400 i 540 m.

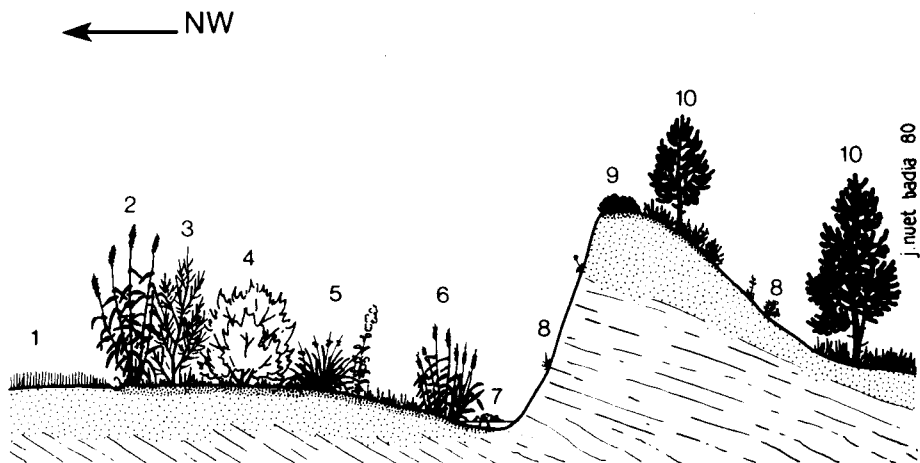
L'empobriment que observem en aquesta comunitat cal atribuir-la a la poca altitud de la muntanya, car normalment es troba ben desenrotllada per sobre 600-700 m a les muntanyes properes: Montserrat i Sant Llorenç del Munt.

Herbassar d'albellatge

Ass. *Hyparrhenietum hirtopubescentis* A. et O. de Bolòs et Br.-Bl. 1950

Aquesta comunitat graminoide, termòfila, es troba extremament limitada a la muntanya dels Mollons. Ocupa els replanets i les fissures de les roques al peu dels cingles de migjorn, de tal manera que sembla una comunitat rupestre, com encertadament observava O. de Bolòs (1962:74).

De fet és molt localitzada i no ben constituïda; amb tot hi trobem algunes plantes de les variants més rupícoles: herba morenera (*Phagnalon sordidum*), poligala rupestre (*Polygala rupestris*). Se situa a 475-500 m.

Riera de Castellolí al S de Sant Sebastià. Tall A.

1. Camp de cereals d'hivern; 2. Canyar (*Arundini-Convolutetum sepium*); 3. Tamarigar (*Tamaricetum gallicae*), molt fragmentari; 4. Salzeda (*Saponario-Salicetum purpureae*); 5. Jonquera (*Cirsio-Holoschoenetum*), amb epilobi hirsut (*Epilobium hirsutum*); 6. Canyissar (*Typho-Schoenoplectetum glauci*); 7. Creixenar (*Apietum nodiflori*); 8. Margues blaves aixaragallades (badlands) on arrelen algunes plantes de les brolles (*Globularia vulgaris*, *Hedysarum humile*, *Lithospermum fruticosum*,.....); 9. Gavó fruticós (*Ononis fruticososa*); 10. Brolla de romani i bruc d'hivern (*Erico-Thymelaetum tinctoriae*) amb pi blanc.

L'herbassar d'albellatge és freqüent a la Pobla de Claramunt sobre llicorelles satinades i als turons granítics de Capellades i de Vallbona d'Anoia.

Fenassar de marge

Ass. *Brachypodietum phoenicoidis* Br.-Bl. 1924

Aquesta comunitat és poc abundant i no gaire estesa a la muntanya. Com és sabut ocupa les margenades dels camps on el sòl és profund i una mica humit. També colonitza algun camp abandonat a les valls de l'obaga.

No en poseim cap inventari, per la qual cosa no podem precisar la composició florística que té a la nostra muntanya.

Joncada

Ass. *Brachypodio-Aphyllanthesetum* (Br.-Bl. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956

La joncada és un prat sec que es troba en una gran extensió dels Països Catalans, dels Pre-pirineus i les Muntanyes Olossitàniques fins a Penyagolosa. Aquesta àrea tan dilatada fa que la comunitat bàsica que els fitogeògrafs engloben dins l'aliança *Aphyllanthion*, tingui força associacions, les quals es diferencien entre si per una sèrie d'espècies pròpies dels respectius territoris on es fan.

En el nostre cas el *Brachypodio-Aphyllanthesetum* és l'associació de l'*Aphyllanthion* més estesa als dominis climàtics de l'alzinar amb marfull, del carrascar i de la rouereda de roure valencià.

Tot i que és un prat meso-xeròfil, aquí als Mollons és el tipus de prat més humit que hi ha.

Normalment és a tots els vessants de l'obaga, amb brolles (*Rosmarino-Ericion*) i fins sota un estrat de pins, però on la joncada es troba més ben constituïda és als indrets oberts, plans, on el sòl és més profund i poc permeable.

En tenim tres inventaris:

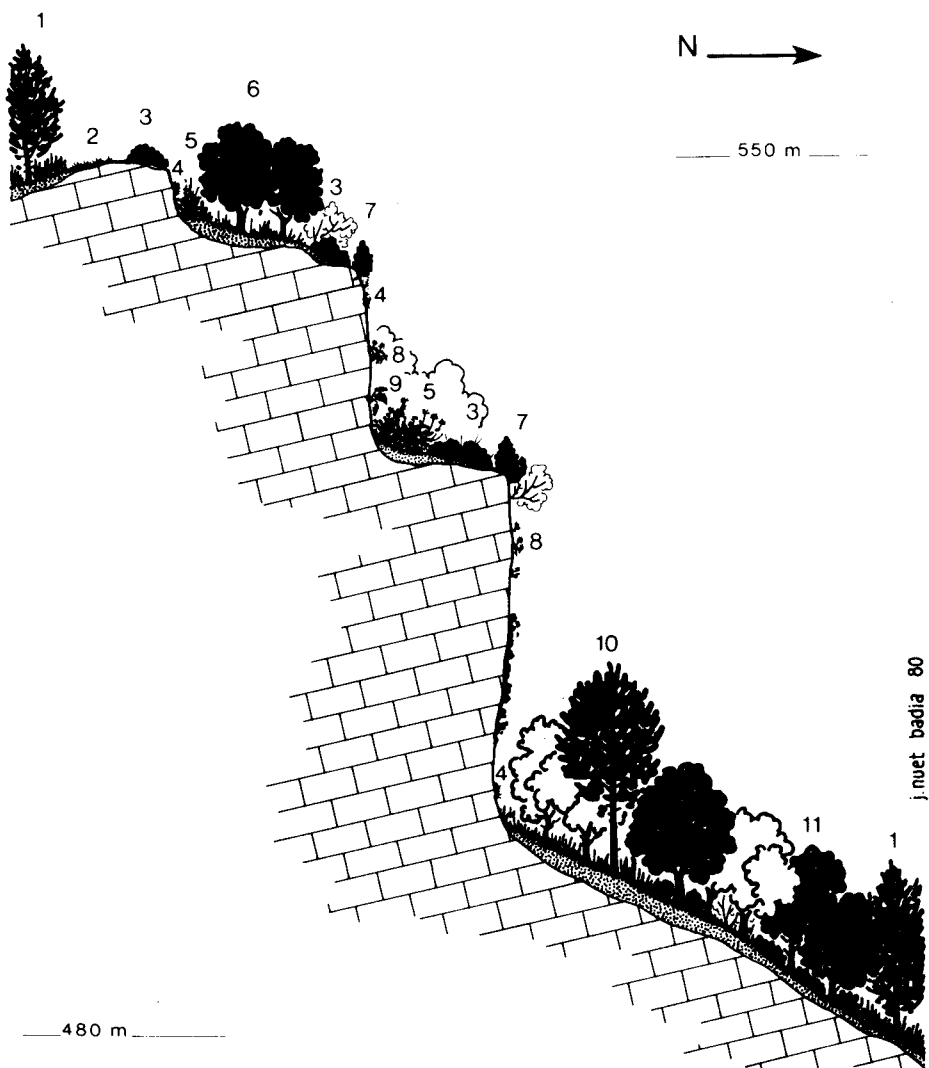
1. Coma del Rossinyol, 345 m (CG80[93]).
2. Al N de les Planes, 485 m (CG90[03]).
3. Les Planes, 530 m (CG90[03]).

Vegeu la taula nº 3

També hem anotat en un sol inventari les següents espècies: *Amelanchier ovalis*, 1; *Biscutella laevigata*, 2; *Blackstonia perfoliata*, 1; *Brachypodium retusum*, 1; *Bupleurum rigidum*, 1; *Carex halleriana*, 1; *Coriaria myrtifolia*, 1; *Epipactis helleborine*, 3; *Euphorbia nevadensis*, 2; *Euphorbia serrata*, 2; *Festuca rubra*, 1:1.2; *Galium pumilum* subsp. *papillosum*, 2; *Genista scorpius*, 1; *Hieracium niveum*, 3; *Jasonia tuberosa*, 3; *Juniperus oxycedrus*, 1; *Lonicera implexa*, 1; *Odontites lutea*, 1; *Ononis spinosa*, 2; *Ophrys fusca*, 1; *Origanum vulgare*, 2: 1.2; *Pinus pinea*, 1; *Quercus coccifera*, L; *Quercus faginea*, 1; *Reichardia picroides* 1:1.1; *Sedum sediforme*, 1:1.2; *Thymus vulgaris*, 1:1.2; *Viola alba*, 1; *Viola willkommii*, 3.

L'inventari 1 recull una joncada molt rica en espècies de les brolles. (Al *Rosmarino-Ericion*). De fet es tracta d'una comunitat de trànsit entre les dues comunitats en un indret antigament conreat que es troba en procés de reconstrucció espontània de la vegetació.

Els inventaris 2 i 3 són més típics. Cal destacar-hi la presència d'algunes

Cingle N dels Mollons. Tall B.

1. Brolla de romaní i bruc d'hivern (*Erico-Thymelaetum tinctoriae*) amb pi blanc; 2. Associació de cargola i arenària (*Erodio-Arenarietum conimbricensis*); 3. Garrigues (*Quercetum cocciferae*) amb savines; 4. Comunitat de corona de reina i orella d'ós (*Saxifragetum catalaunicae*), molt fragmentària; 5. Bosquina de matabou i ginesta sessilifòlia (*Cytiso-Bupleuretum fruticosi*); 6. Carrasgar (*Quercetum ilicis galloprovinciale* subass. *junipero-querquetosum rotundifoliae*); 7. Savinar amb corner; 8. Associació de te de roca (*Jasonio-Linarietum cadevallii*); 9. Associació d'herba pigotera (*Anomodonto-Polypodietum serrulati*); 10. Roureda de roure valencià (*Violo-Quercetum fagineae*) amb pinasses i joncedes (*Brachypodio-Aphyllanthesetum*); 11. Alzinar amb marfull (*Quercetum ilicis galloprovinciale*) fragmentari.

plantes dels *Bromion erecti* que ens indiquen una feble relació amb una altra associació de l'*Aphyllanthion* molt estesa a les comarques humides de la Catalunya oriental (Osona, Garrotxa, Ripollès. . .): *Plantagini-Aphyllanthetum*.

Una irradiació molt empobrida d'aquesta darrera comunitat ha estat indicada per O. de Bolòs (1976:114) a Anoia: La Llacuna. Aquesta dels Mollons constituïria un altre enclavament d'aquesta comunitat, si bé empobrida. Més al N no ha estat descrita sinó al Vallès Occidental: Sant Sebastià de Montmajor per sobre 600 m, (A. et O. de Bolòs, 1950:114).

Amb tota seguretat a les obagues de Montserrat hi ha comunitat semblants.

Als Mollons la joncada ocupa el lloc on arrelaven els alzinars (*Quercetum ilicis galloprovinciale*) i les rouredes de roure valencià (*Violo-Quercetum fagineae*). Aquestes rouredes es trobaven especialment al fons de les valls on observem la presència de plantes dels *Bromion*.

Pradell sec de corretjola llanosa

Ass. *Convolvuletum lanuginosi* Br.-Bl. et collab. 1935.

En alguns llocs assolellats, àrids amb sòls molt poc profunds, generalment pedregosos, apareix aquesta comunitat coneguda a Montserrat per sobre 950 m, al territori de l'alzinar muntanyenc (*Quercetum mediterraneo-montanum*).

Només en posseïm un inventari. En altres llocs on hem observat la corretjola llanosa (*Convolvulus lanuginosus*), la comunitat era ben empobrida. Aquest inventari és fet sobre el cingle S dels Mollons a 480 m, (CG90[02]), inclinació 25°, recobriment 40%, alçària de la vegetació, 4 dm, superfície estudiada 35 m² Vegeu la taula n° 4.

Cal remarcar l'absència d'algunes espècies montanes (*Teucrium polim* subsp. *luteum*, *Allium senescens*, *Ranunculus gramineus*), que diferencien la subassociació *teucrietosum lutei* (Br.-Bl et collab. 1935 in O. de Bolòs, 1967:126). Creiem que aquest empobriment és degut a la baixa altitud dels Mollons, car en altituds superiors com a Montserrat aquestes plantes són ben freqüents.

La roca calcària dels Mollons no és tan propensa a esmicolar-se en petits fragments com ocorre amb els conglomerats montserratins. Aquest fet no permet gaire l'establiment de les codines i de la seva vegetació peculiar. El pradell sec de corretjola llanosa als Mollons és molt localitzat a causa de les poquíssimes codines i clapers que hi ha a tota la muntanya.

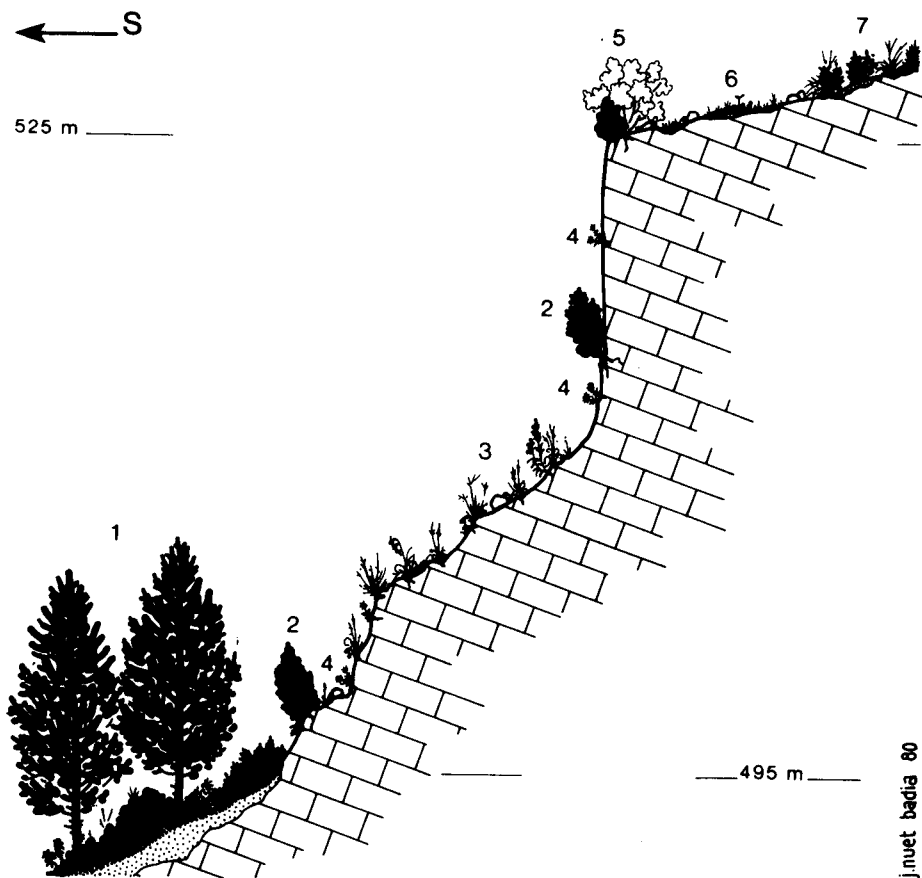
Brolla de romaní i bruc d'hivern.

Ass. *Erico-Thymelaeetum tinctoriae* (Br.-Bl. et collab. 1935) A. et O. Bolòs 1950.

Aquesta brolla que presideix el romaní, el bruc d'hivern, la foixarda i altres espècies de fulla estreta i de floració majoritàriament hivernal, és molt estesa i sovint dominant a les contrades de la terra baixa sobre substrats calcinats.

Aquí a la muntanya dels Mollons es troba arreu i en la majoria dels llocs és dominant.

Encara que aquesta brolla sigui un tipus de vegetació relativament banal i arxiconegut, n'hem agrupat en una taula 17 inventaris que ens poden donar una idea de com una comunitat varia, dins uns límits, d'acord amb la situació, el sòl, la humitat i els diversos factors antròpics.

Cingle S dels Mollons. Tall C.

1. Garrigues (*Quercetum cocciferae*) amb pi blanc, llentiscler...; 2. Savines (*Juniperus phoenicea*); 3. Herbassar d'albellatge (*Hyparrhenietum hirtopubescentis*) fragmentari; 4. Associació de te de roca (*Jasonio-Linarietum ca-devallii*); 5. Savinar amb corner; 6. Comunitat de cargola i arenària (*Erodio-Arenarietum conimbricensis*); 7. Brolla de romani i bruc d'hivern (*Erico-Thymelaeetum tinctoriae*) amb sanadella (*Stipa offneri*).

Els inventaris són fets als indrets següents:

1. Coma del Rossinyol, (CG80[93]).
2. Carena sobre els Plans d'Arau, (CG80[93]).
3. Sobre el camí de la Roca llarga, (CG90[02]).
4. Entre el Maset del Soterons i Sant Sebastià, (CG80[94]).
5. Prop de l'anterior.
6. Entre els mollons i els Plans d'Arau, (CG80[93]).
7. Al S de les Planes, (CG90[03]).
8. Camí de la Roca Llarga, (CG90[02]).
9. Sobre l'anterior.
10. Sobre el cingle S dels Mollons, (CG90[03]).
11. A l'W dels Mollons, (CG80[93]).
12. Al N de la Coma del Rossinyol (CG80[93]).
13. Les Planes, (CG90[03]).
14. Al NW de les Planes, (CG90[03]).
15. Al S de Sant Sebastià, (CG80[94]).
16. Al S del Maset del Soterons, (CG90[03]).
17. Coma del Rossinyol, (CG80[93]).

Vegeu la taula n^o5.

També hi hem anotat les següents espècies: *Avena pratensis*, 14; *Bupleurum rigidum*, 14, 17; *Carlina vulgaris*, 16; *Coriaria myrtifolia*, 6: 1.2, 17; *Euphorbia minuta*, 4; *Euphorbia serrata*, 6, 13; *Euphorbia verrucosa* subsp. *mariolensis*, 11, 14; *Fumana thymifolia*, 7; *Genista hispanica*, 15; *Hypericum perforatum*, 14; *Juniperus communis*, 13; *Phillyrea angustifolia*, 16; *Pinus pinaster*, 13; *Psoralea bituminosa*, 3, 16; *Reichardia picroides*, 17: 1.1.; *Rubus* sp., 13; *Sedum sediforme*, 17: 1.2; *Sorbus domestica*, 14.

Cal dir d'entrada que a la muqtanya dels Mollons la brolla és present a qual-sevol indret, si bé hi ha llocs on és dominant com a les solanes i llocs on només en trobem espècies més disperses com ocorre als fondals més frescals on hi ha restes de les rouredes de roure valencià.

A la taula hem ordenat els inventaris de més pobres en espècies dels llocs més àrids i degradats (1) fins als de les obagues amb sòl més madur i més rics en espècies (17).

Dins d'aquesta gradació podríem establir encara tres grans grups: 1. Brolles de llocs àrids amb sòl molt malmès o gairebé inexistent que se singularitzen per la presència d'alguna espècie remarcable (inventaris 1-7); 2. Brolles que no presenten cap particularitat especial i que tot i la seva variabilitat cal admetre com a normals, (inventaris 8-12); 3. Brolles establertes en indrets no tan secs i en les quals, per la seva situació topogràfica, es detecten penetracions d'altres comunitats forestals o pratenses més septentrionals, (inventaris 13-17).

Grup 1.

Aquestes brolles (inv. 1-5) es fan en llocs de sòl esquelètic, blanquinós, que no reté gaire aigua i que s'escalfa molt a l'estiu. Les plantes es troben no pas formant una brolla compacta sinó més o menys separades; el recobriment és molt

escàs, només el 40 (70)% de la superfície total.

Inclou els inventaris 1-4 on notem una escassetat forta de bruc d'hivern (*Erica multiflora*) i en canvi l'estaca-rossí (*Hedysarum humile*) hi és força abundant. Aquesta planta té una àrea de dispersió més aviat continental.

L'escassetat de plantes termòfiles mediterrànies com *Erica multiflora* i *Centaureium linariifolium* i la relativa abundància d'*Hedysarum humile* indiquen una relació feble d'aquestes brolles amb les de les planes del Segre, plenament continentals i especialment amb el *Rosmarino-Linetum suffruticosi* (Br.-B 1. et collab.) Br.-B1. et O. Bolòs 1957. Caldria estudiar més detingudament el trànsit entre les brolles continentals i les més termòfiles de les muntanyes litorals i pre-litorals. De manera provisional pensem que aquesta variant d'*Hedysarum humile* deu correspondre a les darreres irradiacions de les espècies de les brolles continentals.

Els inventaris 4 i 5 pertanyen a brolles que arrelen sobre sòls gipsacis, que detactem gràcies a la presència del ruac (*Ononis tridentata*). Cal situar aquestes brolles en la subassociació *ononidetosum tridentatae* Br.-B1. et O. Bolòs 1950.

Els inventaris 6 i 7 corresponen a brolles que es fan sobre un lloc rocós on destaca la presència de la sanadella (*Stipa offneri*) gramínia molt estesa a les còdines de Montserrat.

Grup 2.

El grup d'inventaris 8-12 correspon a brolles que trobem en indrets no influenciats per cap factor climàtic o edàfic especial. Caldria incloure'l dins la subassociació *thymelaetosum tinctoriae* O. Bolòs (1956) 1962, variant d'*Erica multiflora*. Aquesta brolla ve a ésser un tipus intermedi entre les brolles termòfiles de les comarques més litorals i les que es troben als altiplans de la Segarra i a les conques interiors més fredes, una comunitat de trànsit vers el *Cytiso-Cistetum clusii*, que és una associació més ben adaptada als contrastos tèrmics del clima continental.

Grup 3.

Aquest grup inclou uns inventaris (13-15) que correspondrien a la subassociació *ulicetosum parviflori* O. Bolòs (1956) 1962, variant de *Pinus halepensis* O. Bolòs 1962. En aquests indrets, sota un estrat relativament dens de pi blanc, la brolla rep altres plantes de l'alzinar (Cl. *Quercetea ilicis*) i també de l'aliança *Quercion pubescenti-petraeae*, com ja observava en certadament O. de Bolòs (1967: 123). També hi són vistsents espècies de la jonceda (Al. *Aphyllanthion*) que aquí als Mollons es fan en indrets més frescals de les obagues.

Finalment els inventaris 16 i 17 ens mostren una brolla molt rica en espècies de la jonceda (*Brachypodio-Aphyllanthetum*) vers la qual fa el trànsit. Pensem que aquí, a l'obaga, comstituiria un dels primers passos vers la vegetació forestal potencial.

Observem la presència, no pas en quantitat però sí en diversitat, de diferents espècies del *Quercion ilicis* i del *Quercion pubescenti-petraeae*.

Bardissa

Ass. *Rubo-Coriarietum* O. Bolòs 1954

Les bardisses són escasses a la muntanya dels Mollons. Es troben escampades aprofitant els indrets assolellats però amb sòl una mica humit, que són ben pocs.

Potser on es fa més esponerosa és al Maset dels Soterons, al costat de l'omeda amb heura (*Hedero-Ulmetum minoris*) i al torrent dels Plans d'Arau, en contacte amb el canyar (*Arundini-Convolutum sepium*) i el canyissar (*Typho-Schoenoplectetum glauci*).

Els boscos

La muntanya dels Mollons és situada dins el domini climàtic de l'alzinar amb marfull (*Quercetum ilicis galloprovinciale*), bé que al límit vers l'interior. Aquesta proximitat fa que també apareguin, encara que amb menys extensió, rouredes de roure valencià (*Violo-Quercetum fagineae*) i una subassociació d'alzinar dominat per la carrasca.

La presència de la roureda de roure valencià (*Violo-Quercetum fagineae*) ens indica el límit de la irradiació d'aquesta comunitat, de caràcter submediterrani, vers les contrades litorals. El seu domini climàtic s'estén, prop d'aquí, pel Solsonés, els altiplans de la Segarra fins a les muntanyes del Tallat, al límit de la Conca de Barberà. Fora d'aquesta zona la seva importància és secundària, si bé és present als llocs que li són favorables.

També és present a la muntanya la carrasca, que no forma pas un carrascar típic sinó un bosc de carrasques amb força plantes de l'alzinar amb marfull.

D'altres comunitats arbòries que hem estudiat, constitueixen simplement lleus pinzellades dins el paisatge, bé que molt interessants, però extremament reduïdes en extensió.

Totes aquestes comunitats forestals ocupen en conjunt una proporció molt reduïda de la superfície total de la muntanya. Els arbres dominants són el pi blanc (*Pinus halepensis*) i el pi pinyer (*Pinus pinea*), que acompanyen les brolles, que són la comunitat dominant.

Roureda de roure valencià

Ass. *Violo-Quercetum fagineae* Br.-B1. et O. Bolòs 1950

La roureda de roure valencià constitueix la vegetació climàtica als altiplans de la Segarra, a l'altra banda de la conca d'Òdena.

Aquí, a la muntanya dels Mollons, se'n troben restes, on potser l'alzinar no viurà tant bé a causa de les temperatures força baixes dels fons de les valls, en les quals es produeixen fenòmens d'inversió tèrmica.

N'hem fet tres inventaris:

1. Vall al S del Maset del Soterons (CG90[04]), fons del buc del torrent.
2. Vall entre la Roca Llarga i el Maset de Mabres (CG90[13]), obaga.
3. Vessant N de la Coma del Rossinyol (CG90[03]), sota el cingle dels

Mollons.

Vegeu la taula n° 6.

També hem anotat una sola vegada les espècies següents: *Anacamptis pyramidalis*, 3; *Brachypodium phoenicoides*, 3:1.2; *Bupleurum fruticosum*, 3; *Bupleurum rigidum*, 3; *Epipactis parviflora*, 3; *Erica multiflora*, 3; *Hieracium* sp., 3; *Ilex aquifolium*, 3; *Lavandula latifolia*, 3; *Linum narbonense*, 3; *Phillyrea angustifolia*, 2; *Pteridium aquilinum*, (3); *Quercus coccifera*, 3:1.2; *Reichardia picroides*, 3; *Rubia peregrina*, 1, 3; *Rubus ulmifolius*, 2; *Teucrium pyrenaicum*, (3); *Thymus vulgaris*, 3; *Vincetoxicum* cf. *nigrum*, 3.

Pel que veiem als inventaris, la roureda de roure valencià és força empobrida, hi manquen espècies típiques com el cartelatge (*Viburnum lantana*), l'oliveira (*Ligustrum vulgare*) o d'altres que ni tan sols són als Mollons, com la ginesta patent (*Cytisus patens*) i el cirerer de guineu (*Prunus mahaleb*)....

Aquest empobriment d'espècies típiques del *Quercion pubescenti-petraeae* és compensat per la presència de plantes dels alzinars. (Al. *Quercion ilicis*). Aquesta comunitat mixta pobla normalment els vessants de sòl més aviat sec (cf. J. Braun-Blanquet i O. de Bolòs, 1950:338), correspondria a una comunitat de trànsit entre els alzinars i les rouredes de roure valencià típiques, però marcadament inclinada vers les rouredes.

Cal remarcar que l'inventari 1 recull la vegetació d'un buc d'un torrent on acostuma a refugiar-se i ésser dominant l'auró negre (*Acer monspessulanum*). Els altres dos inventaris (2 i 3) són més típics, malgrat el seu empobriment, car amb tota probabilitat són boscos establerts en llocs on fou eliminada la vegetació natural.

Potser també caldria referir a la roureda l'inventari n° 3 de la taula de l'*Ononido-Buxetum*, que podria ésser una comunitat de trànsit entre la boixeda amb gavó fruticós i la roureda de roure valencià.

La roureda de roure valencià, en estat natural, hauria d'instaurar-se fent una franja a la base de les obagues i en alguns fons de vall. Les restes que en veiem actualment així ho fan suposar, com també les boixedes amb gavó fruticós, comunitat que substitueix la roureda degradada.

Boixeda amb gavó fruticós

Ass. *Ononido-Buxetum* Br.-B1. et O. Bolòs 1957

Aquesta boixeda caracteritzada per la presència del gavó fruticós (*Ononis fruticosa*) era coneguda dels Pre-Pirineus, de la conca de Tremp fins als confins d'Aragó i de Navarra, (cf. O. de Bolòs, 1975), a la Conca de Barberà (R. M. Masalles, 1979) a més de les localitats conegudes a Bages (P. Font Quer, 1914), fa pensar que l'àrea de dispersió d'aquesta boixeda sigui més gran. Nosaltres l'hem observada a l'obaga de la serra de Miralles:

Els inventaris procedeixen de:

1. Prop de la riera de Castellolí, (CG80[94]), vessant sec i pedregós de l'obaga.
2. Coma del Rossinyol, (CG80[93]), vessant obac humit.
3. Al costat de l'anterior.

Vegeu la taula n° 7.

Hem anotat, a més, les següents espècies: *Avena bromoides*, 1; *Brachypodium retusum*, 1; *Centaurea linifolia*, 1; *Coriaria myrtifolia*, 1:1.2; *Coris monspeliensis*, 1; *Coronilla minima* subsp. *minima*, 1; *Dorycnium pentaphyllum*, 1; *Euphorbia nicaeensis*, 1; *Galium pumilum* subsp. *papillosum*, 3; *Genista scorpius*,

1; *Hedysarum humile*, 1:1.2; *Helianthemum oelandicum* subsp. *italicum*, 1; *Juniperus oxycedrus*, 1; *Koeleria vallesiana*, 1; *Lavandula latifolia*, 2; *Linum narbonneuse*, 3; *Lithospermum fruticosum*, 1; *Locinera implexa*, 2; *Pinus halepensis*, 1:1.1; *Quercus coccifera*, 1; *Reichardia picroides*, 2; *Rhamnus alaternus*, 2; *Scabiosa columbaria*, 3; *Smilax aspera*, 2; *Thymelaea tinctoria*, 1.

L'inventari 1 presenta una boxeda molt alterada amb poc boix (*Buxus sempervirens*) sobre un sòl poc profund, en la qual penetren espècies de les brolles de romaní i bruc d'hivern (Al. *Rosmarino-Ericion*).

Els inventaris 2 i 3 fetés l'un prop de l'altre, ens mostren la boxeda amb gavó fruticós, ben típica. L'inventari 3 és de fet una boxeda amb roures, una forma de trànsit vers la roureda de roure valencià.

La situació de totes aquestes comunitats, a la base de les obagues, ens confirma on es trobaven les rouredes de roure valencià abans que fossin destruïdes. El gavó fruticós sempre és situat als Mollons entre 315 i 345 m.

Salzeda

Ass. *Saponario-Salicetum purpureae* Tchou (1947) 1948

Més que unes salzedes ben constituïdes, al torrent de Castellolí es fan bosquets de sarga (*Salix elaeagnos*).

Aquests migrats grupets de sarga se situen entre els canyissars i els no menys migrats grups de tamarius.

De fet no són acompanyats de la vegetació característica, sinó d'un grup heterogeni de la majoria de plantes del voltant, moltes de les quals són plenament arvenses.

Omeda amb heura

Ass. *Hedero-Ulmetum minoris* O. Bolòs 1979

Hem reconegut aquesta comunitat en un espai molt reduït arran d'un reuerot i d'uns marges, als camps del Maset del Soterons.

L'inventari que hem pres és ben típic i concorda plenament amb la descripció original de l'associació (cf. O. de Bolòs, 1979:13-17).

Hem fet l'inventari a 390 m. (CG90 04), exposició NNE, inclinació 20°, estrat arbori: 5-7 m, recobriment 90%, estrat herbaci: recobriment 95%.
Vegeu la taula n° 8.

Accidentals: Agrimonia eupatoria, Celtis australis, Dactylis glomerata, Lonicera etrusca, Taraxacum officinale, Trifolium pratense: 1.2; Tussilago farfara.

Pel que hem vist, aquesta comunitat deu ésser present en d'altres clotades i torrents d'aigua no permanent del peu de la muntanya, tals com el torrent del Forn d'en Molner i també al torrent de Castellolí, així com al torrent dels Plans d'Arau.

A les ribes de l'Anoia encara es troba l'omeda amb mill gruà (*Lithospermum-Ulmetum minoris*), omeda més rica en espècies, pròpia de les comarques septentrionals de Catalunya, de clima marítim humit, (cf. J. M. Panareda i J. Nuet, 1980).

A la comarca de l'Anoia hi ha omedes d'ambdós tipus. Tanmateix l'omeda amb heura és més estesa.

L'omeda amb heura que tractem es trobava en contacte amb una bardissa amb molt de sanguinyol (*Cornus sanguinea*) que cobria la marginada d'un camp. L'indret, relativament planer, tenia un sòl margós força profund.

Garriga

Ass. *Quercetum cocciferae* Br.-B1. 1924

Les garrigues són ben vistents a molts indrets de la muntanya. Les observem en molts llocs on el sòl és rocós, com al feixant dels cingles, al peu de les roques i sobre els marges de les antigues feixes de les vinyes o en algun claper de l'obaga.

Sempre apareixen als llocs on hi ha roques o pedregars tals com els munts de pedres que apilaven al marge dels camps i de les feixes. Aquests munts de pedres sovint estatgen garrigues.

Els inventaris que presentem són fets a la solana, a l'E de la Roca Llarga, (CG90[02]).

Vegeu la taula n° 9.

A la muntanya dels Mollons, la garriga no ocupa un espai gaire extens però sí que es troba amb molta freqüència, fins i tot a les brolles o en els bosquets d'alzines.

Hem observat que hi ha dues menes de residència de la garriga:

1. A les solanes al peu dels cingles, en llocs assolellats i pedregosos, que probablement són l'indret on naturalment es faria. Correspon a la subassociació *rosmarinetosum* Br.-B1. 1935. La presència d'algunes espècies de les brolles (Al. *Rosmarino-Ericion*): romaní (*Rosmarinus officinalis*), bruc d'hivern (*Erica multiflora*), ajocaperdius (*Bupleurum fruticosum*)..... la diferencien.

2. A les obagues hi ha restes de garriga amb una composició florística una mica diferent. Potser correspondrien a una comunitat secundària que s'hauria instaurat en els llocs on l'antic alzar ha estat destruït. És possible que pertanyés a la subassociació *osyrietosum* O. Bolòs 1962, o bé que s'acostés a l'associació *Clematido-Osyrietum albae* O. Bolòs 1962, que es fa al llindar de l'alzar humit. Hem observat algunes comunitats amb abundant ginestró (*Osyris alba*), però no disposem de cap inventari florístic.

Alzar amb marfull

Ass. *Quercetum ilicis galloprovinciale* Br.-B1. (1915) 1936

La muntanya dels Mollons es troba dins el domini climàtic de l'alzar amb marfull (cf. O. de Bolòs, 1979:121), ja al seu límit NE de l'Anoia. Actualment només el veiem de forma fragmentària en extensions realment exigües, en relació al paper dominant que naturalment havia de tenir.

Aquesta reducció dràstica de l'extensió dels alzinars va ésser determinada per l'acció humana: la rompuda per establir-hi conreus.

Actualment trobem restes d'alzar als relleixos dels cingles als fons de valls i còrrecs i en altres llocs difícils de conrear.

N'hem pres uns quants inventaris:

1. Sota el cingle dels Mollons, (CG90[03]), obaga frescal.

2. Coma del Rossinyol, (CG90[03]).

3. Al S del Maset del Soterons, (CG90[04]), sobre sòl rocós.
4. A l'E del Maset del Soterons, (CG90[04]), fons d'una clotada.
5. Prop de l'anterior.
6. Entre el Maset del Soterons i la font del Llop, (CG80[94]), fons de vall.
Vegeu la taula n° 10.

També hem anotat en un sol inventari les plantes següents: *Biscutella laevigata*, 1; *Brachypodium retusum*, 3; *Carex* sp., 1; *Conopodium ramosum*, 1; *Eriogonon acris*, 2; *Juniperus communis*, 5; *Juniperus oxycedrus*, 3; *Knautia* sp., 4; *Limodorum abortivum*, 4; *Pimpinella saxifraga*, 5; *Pinus halepensis*, 3; *Teucrium pyrenaicum*, 5; *Thalictrum minus* subsp. *pubescens*, 1.

Cal comentar alguns aspectes interessants que revelen aquests inventaris:

- Gairebé tots presenten una percentatge relativament baix de recobriment arbori i arbostiu. Remarquem l'inventari 6, en el qual no hi ha arbres. Probablement aquesta pobresa en la densitat de la vegetació ve de l'alteració passada i també de la dificultat de regenerar-se que té l'alzina, a causa del clima sec i càlid de la comarca i de la lentíssima maduració dels sòls.

- En general les superfícies estudiades són petites a causa de la poca extensió que ocupen els alzinars.

- L'abundància de plantes del *Quercion pubescenti-petraeae* ens indica que aquests alzinars situats a les obagues han d'incloure's a la subassociació *viburnetosum lantanae* A. et O. Bolòs 1950, que faria de trànsit vers les rouredes. Podríem dir que fitosociològicament, les comunitats de la muntanya dels Mollons són encara més afins a les que viuen a les Muntanyes Catalanídiques com Montserrat, que no pas a les pròpies del territori auso-segàrric, com els altiplants de la Segarra, ja plenament submediterrànies.

- El repartiment espacial i altitudinal de l'alzinar amb marfull i de la roureda de roure valencià és força confús, per la presència majoritària de comunitats alterades que formen barreges i trànsits progressius difícils de classificar. L'alzinar hauria d'ocupar els vessants que, tot i ésser frescals, no són sotmesos a freds gaire intensos.

- L'estat actual dels boscos permet de veure la presència força vistent de roure valencià (*Quercus faginea*) i l'absència a vegades absoluta d'alzines (*Quercus ilex* subsp. *ilex*), en certs vessants on predominen les plantes de l'alzinar amb marfull, com el mateix marfull (*Viburnum tinus*). Pensem que això pot ésser degut a la competitivitat més gran del roure valencià enfront de l'alzina, més ben adaptat a la sequedat i sobretot de creixement més ràpid.

- Cal remarcar encara que els inventaris 4-6 que presenten un estrat més dens i continuïtat de marfull (*Viburnum tinus*), són presos en fondalades relativament baixes a la part N de la muntanya. En aquests mateixos inventaris, hi són presents algunes plantes acidòfiles diferencials de l'alzinar muntanyenc (*Quercetum mediterraneo-muntanum*), fet que ens indueix a creure que en aquestes obagues es produeixin fenòmens de descarbonització. Aquests indrets amb sòls descarbonatats són ben adients al marfull, que prefereix sòls més aviat àcids.

Carrascar

Ass. *Quercetum ilicis galloprovinciale* subass. *juniperoquercetosum rotundifoliae* O. Bolòs 1962

Hem pres uns inventaris al feixant superior del cingle N dels Mollons. la composició florística que presenten, força acostada al carrascar ens fa presentar-los a part.

Són fets al feixant superior del cingle N dels Mollons sobre la Coma del Rossinyol, 550 m. (CG90[03]), amb un sòl molt rocós i diaclasat amb bon drenatge.

Vegeu la taula n° 11

També hi hem anotat les espècies següents: *Brachypodium retusum*, 3; *Carex halleriana*, 1; *Genista hispanica*, 1; *Juniperus oxycedrus*, 2; *Juniperus phoenicea*, 1; *Thalictrum minus* subsp. *pubescens*, 2; *Thymus vulgaris*, 2.

Aquest bosc presidit per la carrasca (*Quercus ilex* subsp. *rotundifolia*) és difícil de classificar. Evidentment no es tracta de cap carrascar típic, perquè és massa ric en espècies de l'alzinar i sobretot del *Quercion pubescenti-petraeae*, segurament pel veïnatge de les rouredes de roure valencià (*Violo-Quercetum fagineae*), que es fan molt a prop.

Se situen dins el *Quercetum ilicis galloprovinciale* subas. *junipero-quercetum rotundifoliae* O. Bolòs 1962. Podria tenir relació amb els carrascars (*Quercetum rotundifoliae*), sobretot amb les subassociacions riques en espècies submediterrànies: subas. *rhamnetosum infectoriae* Br.-B1. et O. Bolòs 1957 i *buxetosum* J. Vives 1964, vers les quals podria fer el trànsit.

Creiem que cal remarcar les característiques ambientals on es fa aquest carrascar. Habita uns feixants rocósos, fissurats, ben drenats, que han de retenir molt poca aigua. Aquest substrat sec deu ésser el que motiva l'arrelament de la carrasca, gairebé a tocar de l'alzinar que es fa sobre els sòls més profunds i humits del peu del cingle i dels vessants.

Aquest fenomen de coexistència de les dues subespècies de l'alzina: *ilex* i *rotundifolia*, l'hem observat alguna vegada a Montserrat sobre els 900 m a la regió d'Agulles. L'existència de la carrasca va lligada a les fissures de les roques on la poca terra que hi ha reté poca humitat i a l'estiu s'eixuga de seguida. Aquí als Mollons sembla que passa el mateix.

Bosquina de matabou i ginesta sessilifolia

Ass. *Cytiso-Bupleuretum fruticosi* Rivas-Mart. 1969

Aquesta comunitat és aquí força localitzada, però prou ben constituïda perquè sigui ben evident als ulls de l'observador.

Forma una orla al lllindar del carrascar (*Quercetum ilicis galloprovinciale* subas. *junipero-quercetosum rotundifoliae*).

Aquesta comunitat es troba en indrets força reduïts i, com explica Rivas-Martínez (1968: 25-33), és estretament relacionada amb una altra de propera: *Buxo-Juniperetum phoeniceae* Rivas-Martínez 1969. Ambdues són ben representades a més altitud prop d'aquí, a Montserrat i a Sant Llorenç del Munt, a la vorada de l'alzinar.

L'inventari fou fet al cim dels Mollons sobre la Coma del Rossinyol, 545 m (CG90[03]), exposició N, inclinació 15°, recobriment 95%, alçària de la vegetació 1 m.

Vegeu la taula n° 12.

La presència de *Juniperus phoenicea* a la comunitat diferencia la subassociació

ció *juniperetosum phoeniceae* Rivas-Mart. 1969, variant del tipus que es troba en indrets més secs, ordinàriament rocosos, que representa el trànsit vers el matollar de boix i savina (*Buxo-Juniperetum phoeniceae*) molt estès a les roques i agulles de Montserrat, sobre conglomerats.

LA DINÀMICA DE LA VEGETACIÓ

L'evolució de la vegetació a la muntanya dels Mollons i la successió de les diferents comunitats en el temps i en l'espai és força simple, tot i les dificultats que hi ha per interpretar correctament els pocs elements que hi observem.

Cal insistir novament en la gran destrucció que l'establiment dels conreus representà per a la vegetació. I aquesta alteració no solament a la vegetació sinó també als sòls.

L'evolució de la vegetació i la dels sòls és paral·lela. D'altra banda l'extrema lentitud amb què es produeix, a causa del clima eixut, fa que moltes vegades sigui molt poc perceptible. I a més cal comptar amb algunes circumstàncies que retarden, si no fan recular, el procés. Pensem ara en l'incendi que aquest any ha sofert una part de la muntanya.

L'esquema gràfic que presentem creiem que no necessita comentaris. Hi figuren les principals comunitats ordenades segons el procés de reconstitució vers la vegetació climàtica de la muntanya, segons diferents estats del sòl i l'exposició topogràfica.

La comparació dels esquemes de la dinàmica de la vegetació amb el mapa de la vegetació natural ens permetrà de veure el punt en què es troba el procés de recuperació vers la vegetació natural potencial.

EL MAPA DE VEGETACIÓ

El mapa de la vegetació que presentem a escala 1/10.000, un dels primers mapes de vegetació a gran escala que es publiquen del nostre país, recull la situació de les diferents comunitats vegetals que hem observat als Mollons. També hem elaborat un mapa amb la vegetació que creiem que podria arribar a fer-s'hi en cas que res ni ningú no interrompés el procés natural de reconstitució.

La diferència que s'observa entre el mapa de vegetació actual i el mapa de vegetació potencial ens dóna una idea aproximada de l'alteració que ha sofert la vegetació i de l'etapa en què es troba vers el punt òptim assolible.

El mapa és ordenat en diferents nivells d'informació segons un mètode inèdit propi, que desenrotllarem a fons més endavant.

Cal remarcar algunes particularitats que poden ajudar el lector: Els diferents colors ens indiquen l'extensió i situació de les comunitats de les diferents regions biogeogràfiques, les trames ens aclareixen la mena de formació vegetal de les comunitats i les sigles ens precisen quines comunitats hi són presents.

També hi ha cartografiats els camps de conreu i les espècies que s'hi cultiven.

Perspectiva dels Mollons des del castell de Claramunt i amb el riu Anoia al repeu (foto III-1980)

Els tres Mollons, semblants a proes de navilis gegantins, en un mar de vegetació (foto IX-1980)

L'obaga dels Mollons, entre les Planes i la Coma del Rossinyol (foto IV-1979)

Vessant aixaragallat prop de l'Empedrat i al fons els plans d'Òdena i el Puig Aguilera (foto X-1980)

Taula nº 1

Creixenar

Ass. *Apium nodiflori* Br. Bl 1931

Característiques de l'associació i de l'aliança (*Glycerio-Sparganion*):

5.5 (+)	<i>Apium nodiflorum</i> <i>Nasturtium officinale</i>	(+)	<i>Veronica anagallis-aquatica</i>
Característica de la classe (<i>Phragmitetea</i>):			
+	<i>Phragmites australis</i> subsp. <i>australis</i>		
Companya:			
+	<i>Juncus articulatus</i>		

Taula nº 2

Canyissar

Ass. *Typho-Schoenoplectetum glauci* Br. Bl. 1957

Característiques de l'associació i de l'aliança (*Phragmition communis*):

3.4	<i>Phragmites australis</i> subsp. <i>australis</i>	3.4 (+)	<i>Typha latifolia</i> <i>Typha angustifolia</i>
-----	--	------------	---

Característiques de l'ordre (*Phragmitetalia*) i de la classe (*Phragmitetea*):

+	<i>Apium nodiflorum</i>		
Companyes:			
1.2	<i>Epilobium hirsutum</i>	+	<i>Vicia cf. narbonensis</i>
1.1	<i>Convolvulus Sepium</i>	+	<i>Lotus corniculatus</i>
+	<i>Holoschoenus romanus</i>	+	<i>Cornus sanguinea</i>
+	<i>Equisetum ramosissimum</i>	+	<i>Holcus lanatus</i>
+	<i>Mentha aquatica</i>	(+)	<i>Agrostis semiverticillata</i>
+	<i>Juncus articulatus</i>	(+)	<i>Paspalum distichum</i>

Taula nº 3

Joncada

Ass. *Brachypodio-Aphyllanthesetum* (Br.-Bl. et O. Bolòs) O. Bolòs 1956.

	1	2	3
Altitud (m.s.m.)	345	485	530
Exposició	N	NNE	NW
Inclinació (°)	25	3	5
Recubriment (%)	80	100	95
Alçària de la vegetació (dm)	5	3'5	4
Superfície estudiada (m ²)	120	50	50
Característiques de l'associació i l'aliança (<i>Aphyllanthes</i>):			
<i>Aphyllanthes monspeliensis</i>	3.2	5.4	4.4
<i>Polygala calcarea</i>	1.2	+	1.2
<i>Onobrychis supina</i>	1.2	+	.
<i>Globularia vulgaris</i>	1.2	.	+
<i>Linum narbonense</i>	+	+	.
<i>Knautia arvernensis</i>	.	+ .1	.
<i>Astragalus monspessulanus</i>	.	.	1.2
<i>Scorzonera graminifolia</i>	.	.	+
<i>Coronilla minima</i> subsp. <i>minima</i>	1.1	+	.
<i>Linum tenuifolium</i> subsp. <i>salsoloides</i>	+	.	.
<i>Potentilla neumannii</i>	.	+	.

Característiques de l'ordre (<i>Rosmarinetales</i>):			
Lavandula latifolia	+	1.2	1.2
Euphorbia nicaensis	1.2	+	+
Euphorbia verrucosa subsp. mariolensis	.	+	+
Avena bromoides	.	.	+
Característiques de la classe (<i>Ononido-Rosmarinetea</i>):			
Genista hispanica	.	2.2	(+)
Avena pratensis	.	+	.
Carex humilis	.	+	.
Espècies del <i>Bromion</i> :			
Salvia pratensis	.	1.1	(+)
Pimpinella saxifraga	.	+	.
Sanguisorba minor s.l.	1.2	.	.
Teucrium pyrenaicum	.	.	(+)
Espècies del <i>Rosmarino-Ericion</i> :			
Rosmarinus officinalis	1.1	.	+
Erica multiflora	3.2	.	+
Bupleurum frutescens	3.2	.	+
Centaurium linariifolium	+	.	.
Thymelaea tinctoria	+	.	.
Centaurea linifolia	1.2	.	.
Globularia alypum	1.2	.	.
Companyes:			
Brachypodium phoenicoides	3.2	3.3	3.3
Dorycnium pentaphyllum	2.2	+	+
Eryngium campestre	+	.	+

Taula n°4

Pradell sec de corretjola llanosa
Ass. *Convolvuletum lanuginosi* Br.-Bl. et collab. 1935

Característica de l'associació:

2.2 Convolvulus lanuginosus

Característiques de l'aliança (*Rosmarino-Ericion*):

2.2	Stipa offneri	1.1	Globularia alypum
1.2	Bupleurum frutescens	+	Helianthemum apenninum
1.1	Rosmarinus officinalis	+	Erica multiflora

Característiques de l'ordre (*Rosmarinetales*):

1.1	Anthyllis vulneraria subsp. font-queri	+	Fumana ericoides subsp. spachii
-----	--	---	---------------------------------

Companyes:

2.2	Thymus vulgaris	+	Fumana thymifolia
1.1	Dipcadi sorotinum	+	Sedum album
1.1	Ruta chalepensis		subsp. micranthum
+	Orabanche sp.	+	Sedum sediforme
+	Pistacia lentiscus	+	Polygala rupestris
+	Brachypodium retusum	+	Cistus albidus
+	Arenaria conimbricensis	+	Euphorbia exigua
+	Oryzopsis coerulescens		

Taula n° 6

Roureda de roure valencià

Ass. *Violo-Quercetum fagineae* Br.-Bl. et O. Bolòs 1950

	1	2	3
Altitud (m.s.m.)	460	375	470
Exposició	N	N	N
Inclinació (°)	5	10	10
Estrat arbori, recobriment (%)	85	60	90
Estrat arbori, alçària (m)	10	8	12
Estrat arbustiu, recobriment (%)	45	85	50
Estrat arbustiu, alçària (m)	1	2	1'5
Estrat herbaci, recobriment (%)	5	30	50
Estrat muscinal, recobriment (%)	-	-	15
Superfície estudiada (m ²)	25	150	50
Característiques territorials:			
<i>Pinus nigra</i> subsp. <i>salzmannii</i>	.	.	5.4
<i>Viola willkommii</i>	.	.	2.2
<i>Quercus faginea</i>	.	3.1	.
Característiques de l'aliança (<i>Quercion pubescenti-petraeae</i>) i de l'ordre (<i>Quercetalia pubescentis</i>):			
<i>Buxus sempervirens</i>	2.2	4.3	2.2
<i>Amelanchier ovalis</i>	+	.	3.3
<i>Quercus cerrioides</i>	+	.	1.1
<i>Daphne laureola</i>	1.1	1.1	.
<i>Acer monspessulanum</i>	5.4	.	.
<i>Cytisus sessilifolius</i>	.	.	2.2
<i>Coronilla emerus</i>	.	1.2	.
Característiques de la classe (<i>Querco-Fagetea</i>):			
<i>Anemone hepatica</i>	1.1	.	1.1
<i>Origanum vulgare</i>	.	+	1.2
<i>Crataegus monogyna</i>	.	+	.
<i>Brachypodium sylvaticum</i>	.	+	.
<i>Rubus cf. caesius</i>	.	+	.
Característiques de l'aliança <i>Quercion ilicis</i> i associacions subordinades:			
<i>Viburnum tinus</i>	2.1	1.2	.
<i>Ruscus aculeatus</i>	1.1	+	.
<i>Asparagus acutifolius</i>	+	+	.
<i>Phillyrea media</i>	+	.	.
<i>Lonicera implexa</i>	.	+	+
<i>Rhamnus alaternus</i>	+	.	+
<i>Quercus ilex</i> subsp. <i>ilex</i>	+	.	+
<i>Viola alba</i>	+	.	+
<i>Smilax aspera</i> (m: var. <i>mauritanica</i>)	+ m	1.2	+
<i>Rubia peregrina</i>	+	.	+
Companyes:			
<i>Hedera helix</i>	1.1	2.2	1.2
<i>Rosa</i> sp.	+	+	.

Taula n° 7

Boixeda amb gavó fruticós

Ass. *Ononido-Buxetum* Br.Bl. et O. Bolòs 1957

	1	2	3
Altitud (m.s.m.)	315	345	345
Exposició	N	N	N
Inclinació (°)	15	30	25
Estrat arbustiu, recobriment (%)	95	50	85
Estrat arbustiu, alçària (m)	0'7	1'5	1'4
Superfície estudiada (m ²)	40	25	50

Característiques de l'associació i de l'aliança
(*Quercion pubescenti-petraeae*):

Buxus sempervirens	+	3.2	4.4
Ononis fruticosa	3.4	2.2	1.2
Amelanchier ovalis	+	+	1.2
Cytissus sessilifolius	.	1.2	2.3
Chrysanthemum corymbosum	.	+	1.1
Quercus faginea	+ pl	.	+
Viola willkommii	.	.	+
Quercus cerrioides	.	.	4.3

Característiques de l'aliança *Aphyllanthion*:

Aphyllantes monspeliensis	1.2	+	1.2
Catananche coerulea	.	+	+ 2
Globularia vulgaris	1.1	.	.
Polygala calcarea	.	.	+
Chrysanthemum leucanthemum	.	.	+ 2
Linum tenuifolium subsp. salsoloides	1.1	.	.

Característiques de l'aliança *Rosmarino-Ericion*:

Rosmarinus officinalis	2.2	.	.
Bupleurum fruticosescens	.	1.2	.
Erica multiflora	1.2	+	.

Companyes:

Bupleurum rigidum	+	1.1	+
Genista hispanica	1.1	1.2	+
Knautia sp.	+	+ 2	.
Viola alba	+	+	.
Thymus vulgaris	+	+	.
Pistacia lentiscus	+	1.2	.
Rubia peregriana	+	+	.

Taula n° 8

Omeda amb heura

Ass. *Hedero-Ulmetum minoris* O. Bolòs 1979

Característiques territorials de l'associació i característiques de l'aliança (*Populion albae*) i de l'ordre (*Populetaletia albae*):

4.4	Ulmus minor	+	Torilis arvensis
3.3	Clematis vitalba	2.3	Rubus ulmifolius
2.2	Cornus sanguinea	+	Brachypodium sylvaticum
1.2	Prunus spinosa	+	Campanula trachelium
Companya:			
4.3	Hedera helix		

Taula n° 9

Garriga

Ass. *Quercetum cocciferae* Br.-Bl 1924

Altitud (m.s.m.)	450	475
Exposició	S	S
Inclinació (°)	35	25
Estrat arbustiu, recobriment (%)	95	90
Estrat arbustiu, alçària (m)	0'8	1'5
Estrat herbaci, recobriment (%)	20	5
Superfície estudiada (m ²)	35	25

Característiques territorials preferents:		
Quercus coccifera	5.5	5.5
Daphne gnidium	.	1.1
Euphorbia characias	+	+ 1.1
Característiques de l'aliança <i>Quercion ilicis</i> :		
Teucrium chamaedrys	1.1	.
Asparagus acutifolius	+	+
Característiques de l'ordre (<i>Quercetalia ilicis</i>) i de la classe (<i>Quercetea ilicis</i>):		
Rubia peregrina	1.1	1.1
Rhamnus alaternus	.	+
Pistacia lentiscus	+	+
Espècies del <i>Rosmarinetalia</i> :		
Bupleurum frutescens	1.1	+
Rosmarinus officinalis	+	1.1
Erica multiflora	.	1.1
Companyes:		
Brachypodium retusum	2.1	1.1
Lonicera implexa	1.1	3.3
Smilax aspera	1.1	2.2
Phillyrea angustifolia	+	1.1
Pistacia terebinthus	+	+
Genista scorpius	.	1.1
Ruta chalepensis	+	.
Clematis flammula	+	.
Phillyrea media	+	.
Rhamnus alaternus var. balearica	+	.
Biscutella laevigata	+	.
Psoralea bituminosa	.	+

Taula n° 10

Alzinar amb boix

Ass. *Quercetum ilicis galloprovinciale* Br.-Bl. (1915) 1936 subas. *viburnetosum lantanae* A. et O. Bolòs 1950

	1	2	3	4	5	6
Altitud (m.s.m.)	525	475	500	460	455	365
Exposició	N	N	E	N	N	N
Inclinació (°)	15	15	5	15	20	5
Estrat arbori recobriment (%)	60	75	80	80	60	2
Estrat arbori, alçària (m)	4	6	6	7	6	2
Estrat arbustiu, recobriment (%)	90	30	40 ^a	75	90	100
Estrat arbustiu, alçària (dm)	15	20	5	2	15	15
Estrat herbaci, recobriment (%)	10	5	10	30	10	20
Estrat muscinal, recobriment (%)	-	2	35	5	5	3
Superfície estudiada (m ²)	50	60	75	30	50	80

Característiques territorials de l'associació:

Quercus ilex subsp. ilex	3.2	4.3	4.4	3.4	3.3	.
Viburnum tinus	.	+	+	2.3	3.3	5.5
Lonicera implexa	1.2	2.2	.	+	.	+
Viola alba subsp. dehnhardtii	+	+	.	.	.	+
Ruscus aculeatus	1.2	1.1
Phillyrea media	+	+
Asplenium adiantum nigrum subsp. onopteris	+

Característiques de l'aliança (*Quercion ilicis*)

Teucrium chamaedrys	+	.	+	.	+	.
Bupleurum fruticosum	2.2	+
Asparagus acutifolius	+
Daphne gnidium	.	+

Característiques de l'ordre (*Quercetalia ilicis*) i de la classe (*Quercetea ilicis*):

Rubia peregrina	+	1.1	1.2	+	+	+
Smilax aspera	1.2	2.2	.	2.3	2.2	2.3
Rhamnus alaternus	1.1	+	+	+	.	+
Pistacia lentiscus	.	+	+	1.1	.	+
Quercus coccifera	.	1.2	1.2	.	+	.

Diferencials de l'associació *Quercetum mediterraneo-montanum*:

Ilex aquifolium	.	.	.	+	(+)	.
Prunella hastifolia	.	.	.	+	.	.
Stachys officinalis	.	.	.	(+)	(+)	+

Espècies del *Quercion pubescenti-petraeae*:

Buxus sempervirens	2.2	+	1.2	+	+	2.2
Amelanchier ovalis	1.2	+	.	1.2	+	+
Quercus faginea	.	.	1.2	+	1.2	+
Anemone hepatica	.	+	.	+	+	+
Coronilla emerus	.	+	.	.	+	+
Quercus pubescens	+	.	+	.	.	.
Sorbus domestica	+	+
Cytisus sessilifolius	+	.	.	1.2	+	1.2
Origanum vulgare	.	.	.	+	.	.
Viburnum lantana	+	.

Companyes:

Hedera helix	1.2	1.2	.	1.2	+	.
Coriaria myrtifolia	.	1.2	.	.	.	1.2
Bupleurum rigidum	.	.	+	.	+	.
Erica arborea	.	.	2.2	1.2	.	.

Taula nº 11

Carrascar

Ass. *Quercetum ilicis galloprovinciale* Br.-Bl. (1915) 1936 subas. *junipero-quercetosum rotundifoliae* O. Bolòs 1967

Altitud (m.s.m.)	550	540	550
Exposició	N	N	N
Inclinació (°)	10	10	5
Estrat arbori, recobriment (%)	50	80	50
Estrat arbori, alçària (m)	7	4	3
Estrat arbusti, recobriment (%)	95	90	40
Estrat arbusti, alçària (m)	2	1	1
Estrat herbaci, recobriment	3	30	5
Estrat muscinal, recobriment (%)	60	40	40
Superfície estudiada (m ²)	30	25	40

Característiques territorials de l'associació:

Lonicera implexa	.	+	.
Ruscus aculeatus	+	+	.
Viola alba subsp. dehnhardtii	+	.	.
Phillyrea media	+	.	.

Característiques de l'aliança (*Quercion ilicis*):

Pistacia terebinthus	1.1	1.2	+
Quercus ilex subsp. rotundifolia	2.2	4.3	3.3
Teucrium chamaedrys	+	+	.
Osyris alba	+	1.1	.
Lonicera etrusca	+	+	.
Daphne gnidium	+	.	.

Característiques de l'ordre (*Quercetalia ilicis*) i de la classe (*Quercetea ilicis*):

Quercus coccifera	1.1	1.2	1.2
Smilax aspera	2.2	2.2	+
Rubia peregrina	+	.	+
Pistacia lentiscus	.	.	1.2
Phillyrea angustifolia	.	+	.

Característiques de l'aliança <i>Quercion pubescenti-petraeae</i> :			
Buxus sempervirens	3.3	2.2	2.2
Amelanchier ovalis	+	1.2	+
Quercus faginea	2.2	1.2	+
Cytisus sessilifolius	1.1	+	.
Companyes:			
Erica arborea	1.1	.	2.2
Erica multiflora	+	+	.
Bupleurum fruticosum	+	+	.
Hedera helix	1.1	.	.
Pinus halepensis	.	+	+
Rosmarinus officinalis	+	.	.
Rhamnus saxatilis subsp. infectoria	-	-	.

Taula 12

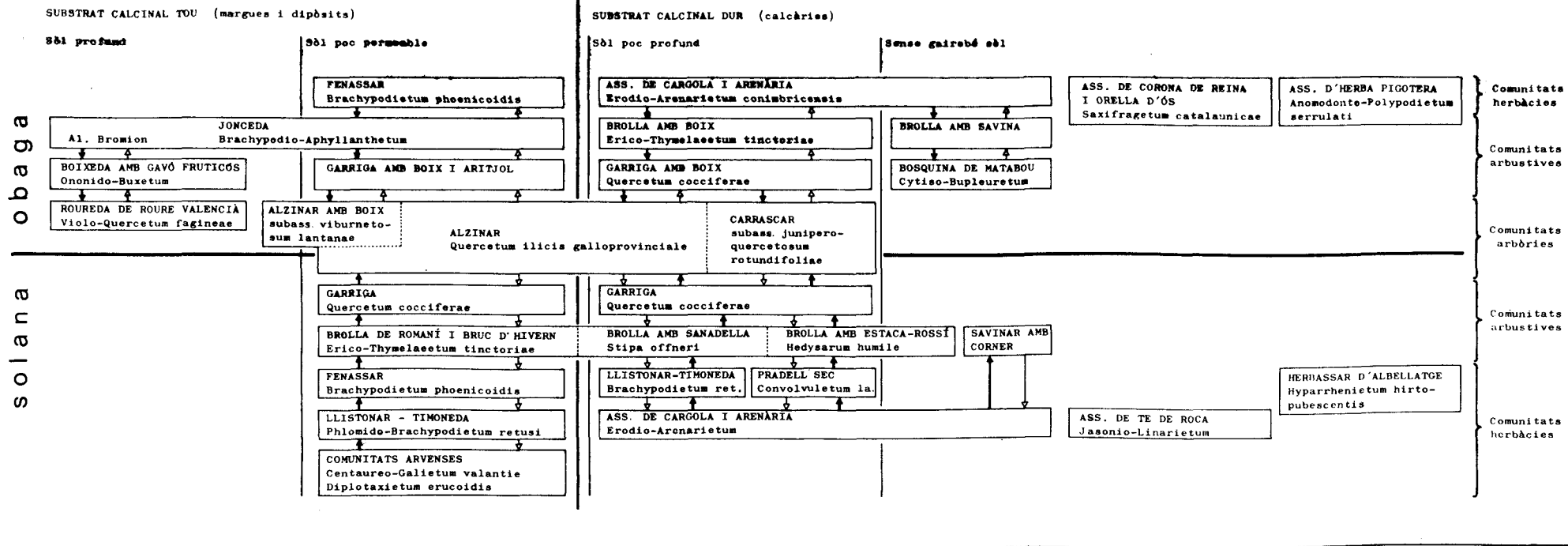
Bosquina de matabou i ginesta sessilifòlia
 Ass. *Cytiso-Bupleuretum fruticosi* Rivas-Mart. 1969

Característiques territorials:			
4.3	Bupleurum fruticosum	2.2	Cytisus sessilifolius
Característiques de l'aliança (<i>Quercium ilicis</i>) de l'ordre (<i>Quercetalia ilicis</i>) i de la classe (<i>Quercetea ilicis</i>):			
1.2	Quercus coccifera	+	Ruscus aculeatus
+	Phillyrea media	+	Osyris alba
+	Teucrium chamaeodrydrys	+	Pistacia terebinthus
+	Rhamnus alaternus		
Espècies del <i>Quercio-Fagetea</i> :			
1.2	Buxus sempervirens	+	Amelanchier ovalis
Espècies dels <i>Ononido-Rosmarinetea</i> :			
+	Bupleurum fruticosum	+	Genista hispanica
Companyes:			
+	Brachypodium phoenicoides	+	Erica arborea

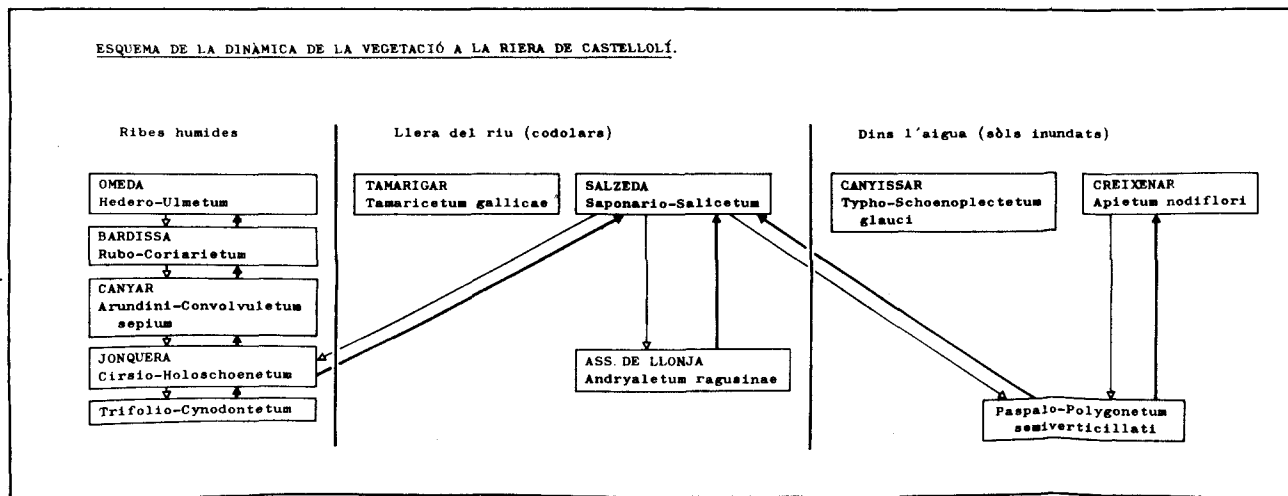
BIBLIOGRAFIA

- Bolòs, A. et O. de 1950.** *Vegetación de las comarcas barcelonesas*. Inst. Est. Med. Barcelona.
- Bolòs, O. de 1951.** El elemento fitogeogràfic eurosiberiano en las sierras litorales catalanas. *Collect. Bot.*, 3, 1: 1-42. Barcelona.
- Bolòs, O. de 1954.** De Vegetatione Notulae, I. *Collect. Bot.*, 4, 2:253-286. Barcelona.
- Bolòs, O. de 1956.** La végétation de la Catalogne moyenne. *Veröff Geob. Inst. Rübel*, 31:70-89. Zürich.
- Bolòs, O. de 1956.** De Vegetatione Notulae, II. *Collect. Bot.*, 5, 1:195-268. Barcelona.
- Bolòs, O. de 1959.** *El paisatge vegetal de dues comarques naturals: la Selva i la plana de Vic*. Arx. Secc. Ciènc. I.E.C. XXVI. Barcelona.
- Bolòs, O. de 1961.** La transición entre la Depresión del Ebro y los Pirineos en el aspecto geobotánico. *An. Inst. Bot. A. J. Cavanilles*, 18:199-245. Madrid.
- Bolòs, O. de 1962.** *El paisatge vegetal barcelonès*. Fac. Fil. y Letr. Barcelona.
- Bolòs, O. de 1967.** Comunidades vegetales de las comarcas próximas al litoral situadas entre los ríos Llobregat y Segura. *Mem. R. Acad. Cienc. y Artes*, XXXVIII, 1. Barcelona.
- Bolòs, O. de 1973.** Observations sur les forets caducifoliées humides des Pyrénées catalanes. Pirineos, 108:65-85. Jaca.
- Bolòs, O. de 1976.** L'Aphyllanthion dans les Pays Catalans. *Collect. Bot.*, 10:107-141. Barcelona.
- Bolòs, O. de 1979.** Hedero-Ulmetum (l'omeda amb heura) i Lithospermo-Ulmetum (l'omeda amb mill gruà). *Fol. Bot. Misc.*, 1:13-17. Barcelona.
- Braun-Blanquet, J. et Bolòs, O. de 1950.** Aperçu des Groupements Vegetaux des Montagnes tarraconaises. *Collect. Bot.*, 2, 3:303-342. Barcelona.
- Braun-Blanquet, J. et Bolòs, O. de 1958.** Les groupements vegetaux du bassin moyen de l'Ebre et leur dynamisme. *An. Est. Exp. Aula Dei*, 5. Saragossa.
- Crusafont Pairó, M. 1974.** L'eocèn continental. *Miscel·l. Aqualatensia*, 2:29-32. C.E.C.I. Igualada.
- Folch i Guillén, R. 1977.** L'Albereda de Santes Creus. *Publ. Arx. Bibl.*, 35:1-21 Santes Creus.
- Font Quer, P. 1914.** *Ensayo fitotopogràfic de Bages*. Maó.
- Iglésies, J. 1938 1948.** *Assaig sobre l'extensió de la Comarca d'Igualada*. Igualada.
- Llensa de Gelcen, S. 1955.** *Consideracions sobre la Flora i la Vegetació dels encontorns d'Igualada*. C.E.C.I. Igualada.
- Masclans, F. de P. 1937-1949.** Aspecte general de la vegetació en la Conca del'Gaià. *But. I.C.H.N.*, 37:79-83. Barcelona.
- Masferrer, R. 1877.** Recuerdos botánicos de Vich, o sea apuntes para el estudio de la flora de la comarca de Cataluña llamada Plana de Vich. *An. Soc. Esp. Hist. Nat.*, 4. Madrid.
- Nuet i Badia, J. i Panareda i Clopés, J. M. 1980.** *Vegetació de Montserrat*. Publ. Abadia de Montserrat. Barcelona.
- Nuet i Badia, J., 1981.** Notes florístiques de la muntanya dels Mollons (Anoia). *Collect. Bot.*, 12:139-146. Barcelona.
- Panareda i Clopés, J. M. i Nuet i Badia, J., 1980.** Nota biogeogràfica sobre l'omeda amb mill gruà (*Lithospermo-Ulmetum minoris*) a la comarca de l'Anoia. *Notes de Geografia Física*, nº 3:3-7. Universitat de Barcelona. Barcelona.
- Panareda i Clopés, J. M., Nuet i Badia, J. i Rosell i Armengol, A., 1981.** Notes sobre la flora de la terra baixa catalana. *Collect. Bot.*, 12:147-152. Barcelona.
- Renzi de la Fuente, M. de 1974.** L'eocèn marí de la Comarca d'Igualada. *Miscel·l. Aqualatensia*, 2:13-17. C.E.C.I. Igualada.
- Riba, O., Bolòs, O. de, Panareda, J.M., Nuet, J. Gosàlbez, J. 1979.** *Geografia física dels Països Catalans*. Ketres editora. Barcelona.
- Riba i Gabarró, J. 1960.** *Toponímia de la Poble de Claramunt i el seu Terme*. C.E.C.I. Igualada.
- Riba i Gabarró, J. 1972.** *La Poble de Claramunt, evolució econòmic-social d'un municipi de la comarca d'Igualada*. Fundació Salvador Vives i Casajoana. Barcelona.
- Riba i Gabarró, J. 1974.** Fenologia de la Comarca de l'Anoia. *Miscel·l. Aqualatensia*, 2:49-76. C.E.C.I. Igualada.
- Rivas-Martínez, S. 1969.** Vegetativo Hispaniae. Notula I. *Publ. Inst. Biol. Appl.*, 46:5-34: Barcelona.
- Rosell i Armengol, A. i Nuet i Badia, J. 1979.** Notes biogeogràfiques sobre les abelleres catalanes. *Muntanya*, 705:489-497. Centre Excursionista de Catalunya. Barcelona.
- Vives, J. 1964.** *Vegetación de la alta cuenca del Cardener*. Acta Geob. Barcinonensia, 1. Barcelona.

ESQUEMA DE LA DINÀMICA DE LA VEGETACIÓ A LA MUNTANYA DELS MOLLONS.

ESQUEMA DE LA DINÀMICA DE LA VEGETACIÓ A LA RIERA DE CASTELLÓLÍ.

NOM POPULAR DE LA COMUNITAT (EN CATALÀ)
Nom científic de la comunitat (en llatí)

Procés de reconstitució →
Procés de degradació o destrucció ←

Mapa de vegetació de la muntanya dels Mollons

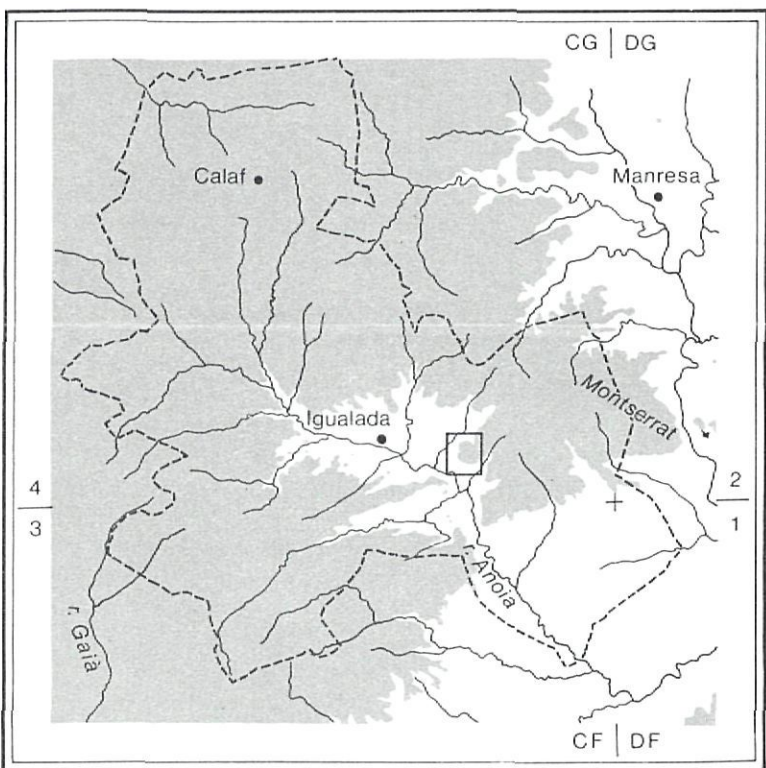
La Pobla de Claramunt (Anoia)

per

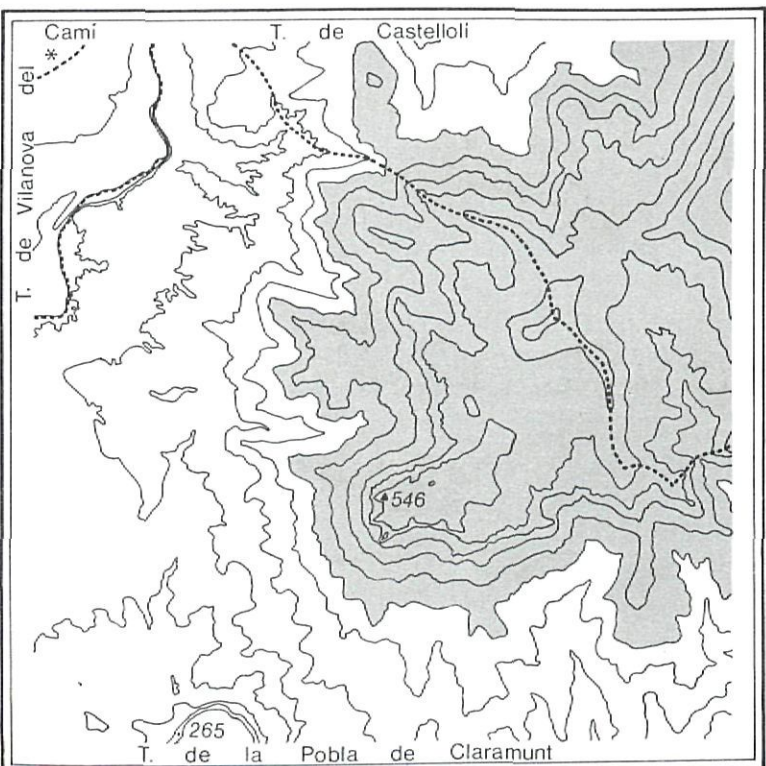
Josep NUET i BADIA

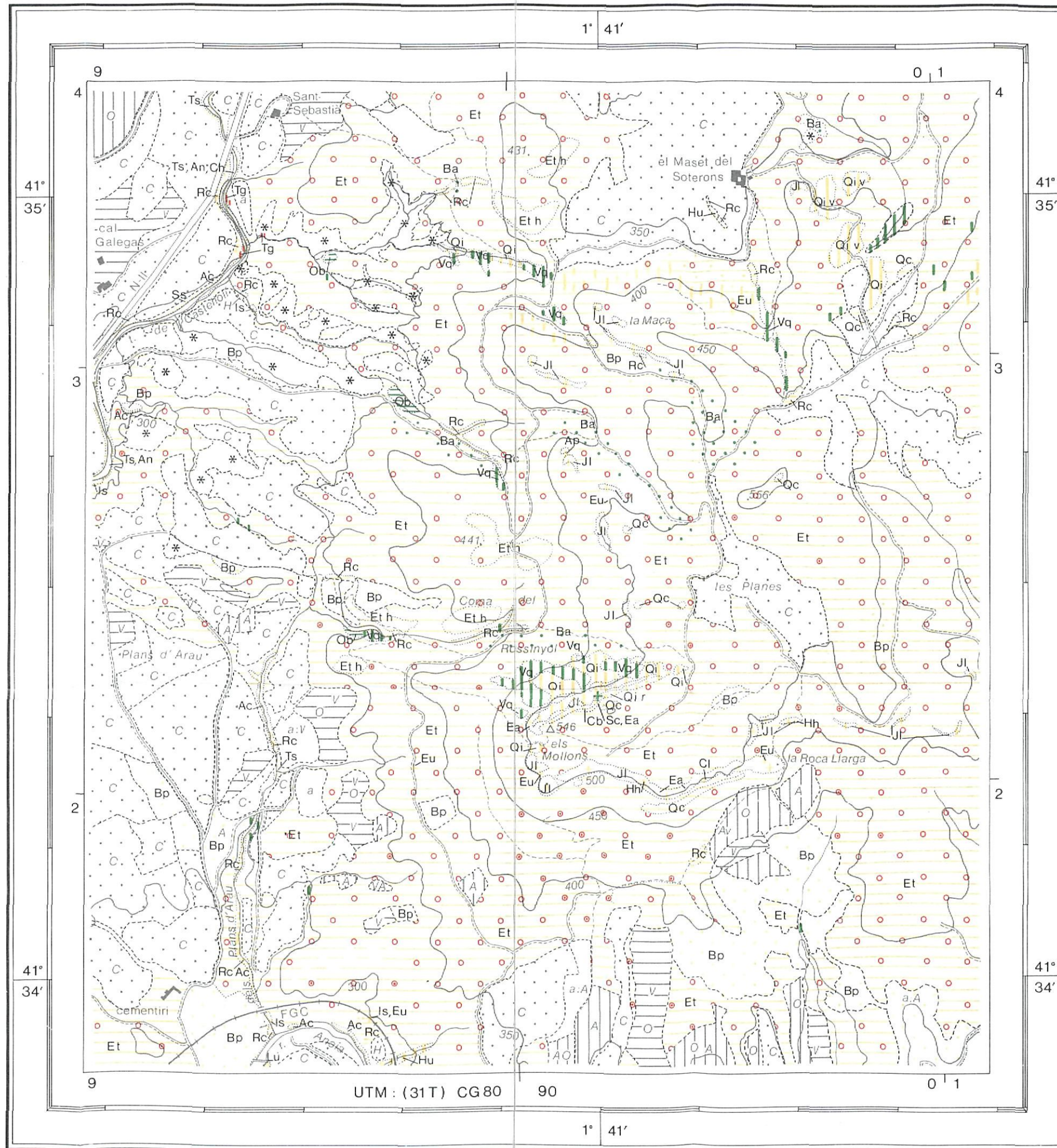
Localització a Catalunya de l'indret estudiat. Escala 1/2 500.000

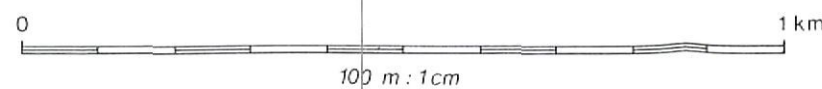
La muntanya dels Mollons a la comarca d'Anoia, amb la quadrícula UTM de 50 km. Escala 1/500.000.

La muntanya dels Mollons amb els límits dels termes municipals (* terme d'Òdena). Equidistància de les corbes, 25 m. Escala 1/25.000.

Escala 1/10.000

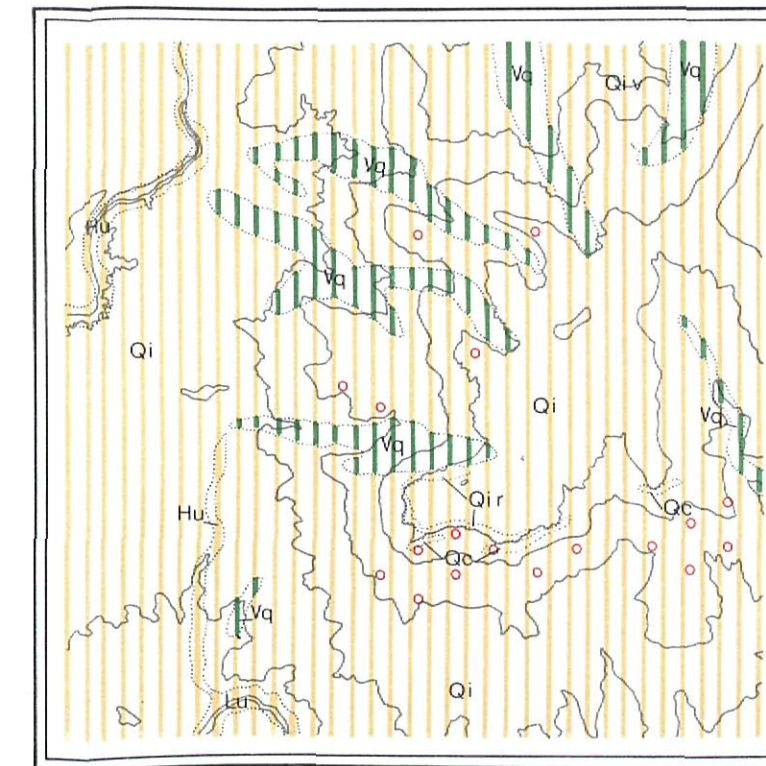

Dipòsit legal: B-35021/81
 Impres a A. G. Boix, Quevedo, 36, Barcelona-12
 Printed in Catalonia (Spain)

© Mapa dibuixat per Josep Nuet i Badia, 1980.
 La cartografia de la vegetació va ésser feta sobre el terreny durant l'any 1979.
 Topografia segons el mapa de la Diputació P. de Barcelona, escala 1/10.000, fulls 139-58 i 59.

Llegenda

Vegetació mediterrània
(Província boreomediterrània)		Vegetació eurosiberiana
(Província submediterrània)	
Boscos i arbres		Boscos i arbres	
Lu	Omeda amb mill gruà (<i>Lithospermo-Ulmetum minoris</i>).	Qv	Roureda de roure valencià (<i>Violo-Quercetum fagineae</i>).
Hu	Omeda amb heura (<i>Hedero-Ulmetum minoris</i>).		
Ss	Salzeda (<i>Saponario-Salicetum purpureae</i>).		
Qiv	Alzinar (<i>Quercetum ilicis galloprovinciale</i>), (subas. <i>viburnetosum lantanae</i>).		
Qir	Carrascar (<i>Quercetum ilicis galloprovinciale</i> subas. <i>junipero-quercetosum rotundifoliae</i>).		
Tg	Tamarigar (<i>Tamaricetum gallicae</i>) d'afinitat austromediterrània.		
o	Pinedes de pi blanc (<i>Pinus halepensis</i>).		
o	Pinedes de pi pinyer (<i>Pinus pinea</i>).		
Garrigues i brolles		Garrigues i brolles	
Rc	Bardissa (<i>Rubo-Coriarietum</i>).	Ob	Boixeda amb gavó fruticós (<i>Ononido-Buxetum</i>).
Cb	Bosquina de matabou i ginesta sessilifolia (<i>Cytiso-Bupleuretum fruticosi</i>).		
Qc	Garriga (<i>Quercetum cocciferae</i>).		
Et	Brolla de romani i bruc d'hivern (<i>Erico-Thymelaetum tinctoriae</i>).		
Et h	Variants d' <i>Hedysarum humile</i> , brolles molt esclarissades sobre sòl esquelètic.		
Herbassars i prats		Herbassars i prats	
An	Creixenar (<i>Apietum nodiflori</i>).	Ba *	Joncada (<i>Brachypodio-Aphyllanthesetum</i>) amb algunes espècies del Bromion.
Ts	Canyissar (<i>Typho-Schoenoplectetum glauci</i>).		
Ch	Jonquera (<i>Cirsio-Holoschoenetum</i>).		
Is	Jonquera amb molínia (<i>Inulo-Schoenetum</i>).		
Ba	Joncada (<i>Brachypodio-Aphyllanthesetum</i>).		
Bp	Fenassar de marge (<i>Brachypodietum phoenicoidis</i>).		
Ql	Pradell sec de corretjola llanosa (<i>Convolvuletum lanuginosi</i>).		
Ea	Associació de cargola i arenària (<i>Erodio-Arenrietum comimbrensis</i>), molt fragmentària.		
Hh	Herbassar d'abellatge (<i>Hyparrhenietum hirtopubescentis</i>), molt fragmentari.		
Vegetació de les roques		Vegetació de les roques	
Eu	Associació de falzia (<i>Eucladio-Adiantetum</i>).	Sc +	Associació de corona de reina i orella d'ós (<i>Saxifragetum catalaunicae</i>), molt fragmentària.
Ap	Associació d'herba pigotera (<i>Anomodonto-Polypodietum serrulati</i>).		
Jl	Associació de te de roca (<i>Jasonio-Linarietum caedavallii</i>).		
Vegetació dels camps de conreu		Vegetació dels camps de conreu	
Ac	Canyar (<i>Arundini-Convolvuletum sepium</i>).		
A, Av, O, V	Conreus (A: ametllers; Av: avellaners; O: oliveres; V: vinya) amb la comunitat arvensa de ravenissa blanca (<i>Diplotaxietum erucoidis</i>).		
C	Conreus (C: cereals d'hivern) amb la comunitat arvensa de banya de cabra i rosella (<i>Centaureo-Galietum valantiae</i>).		
a, h	Conreus abandonats. H: Hort.		
*	Margues blaves aixaragallades (badlands). Hi arrelen comptades plantes de les brolles (<i>Genista scorpius</i> , <i>Lithospermum fruticosum</i> , <i>Globularia vlgaris</i>) i algunes d'arvenses (<i>Erucastrum nasturtifolium</i>).		

Interpretació de la vegetació potencial. Escala 1/25.000.

